

Босна и Херцеговина
**ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА
ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ**

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ
У 2011. ГОДИНИ**

Тузла, децембар 2011. године

Садржина

1.	УВОД.....	1
2.	САСТАВ И ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ.....	3
3.	КЉУЧНЕ АКТИВНОСТИ.....	5
3.1	Правила ДЕРК-а.....	5
3.2	Документа која одобрава ДЕРК.....	8
3.3	Поступци издавања лиценци.....	10
3.4	Праћење активности лиценцираних субјеката.....	11
3.5	Технички аспект рада електроенергетског система.....	12
3.6	Поступци одобрења тарифа.....	14
3.7	Тржиште електричне енергије.....	17
3.8	Енергетска статистика.....	23
3.9	Остале активности.....	25
4.	МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ.....	28
4.1	Енергетска заједница.....	28
4.2	Регионална асоцијација енергетских регулатора – ЕРРА.....	35
4.3	Медитеранска радна група за регулисање електричне енергије и природног гаса – МЕДРЕГ.....	36
4.4	Међународна конфедерација енергетских регулатора – ИЦЕР.....	38
4.5	Међународна мрежа енергетских регулатора – ИЕРН.....	38
5.	REVIZIJSKI IZVJEŠTAJ.....	40
6.	ОСНОВНИ ПРАВЦИ АКТИВНОСТИ У 2012. ГОДИНИ.....	42
ПРИЛОЗИ		
A:	Основни подаци о електроенергетском систему Босне и Херцеговине.....	45
B:	Основни електроенергетски показатељи Босне и Херцеговине.....	46
Ц:	Карта електроенергетског система Босне и Херцеговине.....	47

1. УВОД

Активности у енергетском сектору Босне и Херцеговине које су обиљежиле и 2011. годину односе се на прихватање европских енергетских тржишних принципа. Безбједност снабдијевања, конкуренција и одрживост представљају императив у примјени нове енергетске правне тековине Европске уније о интерном енергетском тржишту.

Као дио ових активности одлуком Државне регулаторне комисије за електричну енергију напуштен је досадашњи концепт тарифирања преносних услуга и текст важеће *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, рад независног оператора система и помоћне услуге* усклађен са Уредбом 1228/2003/ЕЦ о условима приступа мрежи за прекограничну трговину електричне енергије. Ова промјена у правном и регулаторном оквиру формално је испуњење још једне обавезе БиХ у спроведби правне тековине Европске уније (у даљњем тексту: *acquis* ЕУ) и остварењу заједничких циљева Енергетске заједнице. На жалост, нови регулаторни приступ још није могао бити примијењен због недоношења одлука о тарифама за услуге преноса електричне енергије и рад независног оператора система.

У овој је извјештајној години ДЕРК искористио своја законом проширена и употпуњена овлашћења да развије cjеловит регулаторни оквир за снабдијевање електричном енергијом купаца у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине се на овом простору до сада обављало у условима непотпуне регулативе. Издавањем одговарајуће лиценце Јавном предузећу “Комунално Брчко” омогућено је обављање дјелатности дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом у јединственом електроенергетском систему БиХ. Купцима је обезбјеђен слободан приступ електроенергетској мрежи и снабдијевање електричном енергијом под једнаким условима. Доношењем низа прописа простор Брчко Дистрикта БиХ је не само интегрисан у јединствени регулаторни оквир и тржиште електричне енергије БиХ, већ својим рјешењима у погледу коришћења гарантованих права одређених категорија купаца на слободан избор снабдјевача предњачи у прилагођавању тржишног амбијента захтјевима европске праксе.

Електроенергетски систем БиХ је радио стабилно и током 2011. године, иако у битно тежим условима од прошлогодишњих. Неповољне хидролошке прилике током цијеле године значајно су смањиле обим произведене електричне енергије из хидроелектрана (4.326 GWh или 46% мање у односу на претходну годину). Мада је историјски рекордна производња остварена у термоелектранама од 9.588 GWh ове показатеље дјелимично компензовала, укупно остварена производња од 14.049 GWh је ипак била нижа за око 2.000 GWh (13%).

Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК) је независна институција Босне и Херцеговине, која дјелује у складу са принципима објективности, транспарентности и равноправности, и има јурисдикције и одговорности над преносом електричне енергије, операцијама преносног система и међународном трговином електричном енергијом, као и над производњом, дистрибуцијом и снабдијевањем купаца електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ.

ДЕРК је непрофитна институција и финансира се из регулаторних накнада које плаћају лиценцирани субјекти.

Укупно остварена потрошња, највећа до сада, износила је 12.593 GWh, односно 2,7% више него у претходној години. Купци прикључени на преносну мрежу преузели су 2.758 GWh (9,8% више него у 2010. години), а купци на дистрибутивној мрежи 9.475 GWh (0,8% више). Укупна продаја купцима у БиХ повећана је за 3,4% и износила је 11.008 GWh. У 2011. години извоз електричне енергије значајно је смањен, као посљедица смањене производње. Укупно је извезено 2.586 GWh, што је тек половина од вриједности извоза из претходне године. Регистровани транзит електричне енергије преко преносне мреже БиХ износио је 2.329 GWh, што је смањење од 15% у односу на претходну годину.

Малопродајно тржиште електричном енергијом у БиХ и даље карактерише доминација електропривреда које традиционално снабдијевају 1.459.624 купаца, свака на свом (*de facto* али не и *de iure*) ексклузивном географском подручју.

Независни оператор система у БиХ остварио је очекиване приходе и расходе. Електропренос БиХ је пословао стабилно и профитабилно на нивоу својих стандардних годишњих остварења али и даље са неефикасном управљачком структуром. Управа и Управни одбор су, и поред инсистирања ДЕРК-а, пропустили да доносе и такве одлуке које су искључиво у њиховој компетенцији, а не Скупштине акционара/дионичара Компаније. Тако нпр. Компанија и даље неразумно пропушта остваривати додатне финансијске приходе неорочавањем до сада акумулисаних средстава депонованих на рачунима и спријечава приступ бројилима у Оперативном подручју Бања Лука као и на дијелу међудржавних далековаода. Неадекватан приступ бројилима узрокује смањење квалитета управљања електроенергетским системом, отежава балансирање система БиХ унутар контролног блока СХБ (Словенија-Хрватска-БиХ) и приморава оператора система да користи мање квалитетан скуп података у обрачуну помоћних услуга.

Пред релевантним креаторима политике и власницима Компаније је тешка и неодложива задаћа да обезбједе функционалан рад Компаније испоставом прецизних захтјева и јасних порука свима, прије свега Управи и Управном одбору, који су најодговорнији за даљни напредак и развој Компаније, у интересу акционара/дионичара и свих корисника електроенергетског система БиХ.

Извјештај о раду ДЕРК-а у 2011. години омогућава преглед циљева више програма и пројеката разних институција а нарочито Европске комисије и Енергетске заједнице, који подупиру реализацију обавеза енергетског сектора БиХ.

Ревизијски извјештај за још једну пословну годину указује да ДЕРК рационално располаже својим средствима, на трагу препорука и захтјева надлежних радних тијела и оба дома Парламентарне скупштине БиХ, објективно и истинито приказујући њихов утрошак и стање.

2. САСТАВ И ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ

Државну регулаторну комисију за електричну енергију је основала Парламентарна скупштина БиХ доношењем Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у БиХ и именовањем чланова Комисије.

Чланови Комисије из Федерације Босне и Херцеговине су:

- Мирсад Салкић, са другим мандатом од 5 година (од 30. децембра 2009. до 29. децембра 2014. године) и
- Никола Пејић, са мандатом од 5 година (од 25. септембра 2007. до 24. септембра 2012. године).

Члан Комисије из Републике Српске је

- Милорад Тушевљак, са мандатом од 5 године (од 10. августа 2011. до 9. августа 2016. године).

До избора господина Тушевљака, функцију члана Комисије обављао је мр Владимир Докић.

Од успоставе ДЕРК-а чланови Комисије се на равноправном основу ротирају на функцији предсједавајућег сваке године. Ову функцију до 30. јуна 2011. године обављао је Мирсад Салкић. Никола Пејић актуелни је предсједавајући Комисије до 30. јуна 2012. године.

Рад Државне регулаторне комисије за електричну енергију организован је у четири сектора:

- Сектор за тарифе и тржишта,
- Сектор за лиценце и техничке послове,
- Сектор за правне послове,
- Сектор за финансијско-административне послове.

ДЕРК коришћењем разноврсних облика надградње знања и искуства, односно јачањем својих стручних капацитета прати захтјеве регулаторне праксе. Нова знања се стичу на различитим струковним савјетовањима, конференцијама и тематским семинарима, у земљи и иностранству, као и учењем на даљину (*distance e-learning*). Посебно се користе образовни програми Регионалне асоцијације енергетских регулатора (ЕРРА) и Школе регулације у Фиренци (ФСР). Перманентан допринос стручном усавршавању представљају и посебне радионице у организацији Секретаријата Енергетске заједнице, а специфичан сегмент стручног усавршавања у 2011. години односио се на програм Дипломатске академије у Бечу, која је у сарадњи са институцијама Енергетске заједнице организовала запажену обуку о дипломацији у сектору енергије.

ДЕРК ће и даље људске потенцијале развијати кроз већ афирмисане али и кроз нове методе обуке, те употребу

Извјештај о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију у 2010. години, разматран је и усвојен на сједницама оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине,

- *на 7. сједници Представничког дома одржаној 27. јула 2011. године*
- *и на 5. сједници Дома народа одржаној 14. септембра 2011. године.*

савремене техничке опреме. Оправданост оваквог одређења потврђују до сада стечена професионална знања и искуства из регулаторне праксе, које особље са унапредованим информатичким, комуникационим и презентационим вјештинама све успјешније излаже и на регионалним међународним струковним скуповима.

Поред стручног усавршавања својих запосленика, ДЕРК је, на адекватан начин, информисао и преносио искуства из регулаторне праксе запосленицима регулисаних компанија, а учествовао је и у стручном усавршавању особља других регулаторних тијела у региону.

У извјештајном периоду је само технички неисправна или отписана и функционално застарјела опрема замијењивана новом и то купљеном по повољнијим цијенама од планираних, а у функцији смањења расхода ДЕРК-а одустало се од коришћења неких мање напредних рачунарских програма.

У раду ДЕРК-а стварају се велике количине разноврсне документације. Број докумената и информација је у сталном порасту. Чување, вредновање, излучивање и заштиту регистратурске грађе ДЕРК као њен стваралац организује под стручним надзором Архива Босне и Херцеговине. Оваква кооперација омогућава да се ови процеси одвијају по струковним принципима, знањима и препорукама и кроз међусобно упознавање двију институција.

3. КЉУЧНЕ АКТИВНОСТИ

Током 2011. године Државна регулаторна комисија за електричну енергију одржала је 17 редовних сједница и 27 интерних састанака, те организовала шест јавних расправа, од којих су три имале формални карактер.

На редовним сједницама разматрају се и утврђују акта из регулаторне надлежности у складу са законом прописаним овлашћењима, а на интерним састанцима се разматрају питања и усвајају акти организационо-административне природе.

У циљу прибављања коментара заинтересованих лица и јавности на правила и прописе, или било који други документ, ДЕРК организује општу расправу. У циљу рјешавања техничких питања у току поступка и обраде процедуралних или суштинских питања, одржава се техничка расправа. У циљу утврђивања одлучујућих чињеница на основу којих би ДЕРК могао ријешити спор или одређене захтјеве, одржава се формална расправа.

Редовне сједнице и све врсте јавних расправа су отворене за јавност.

У извјештајном периоду Комисија је усвојила или одобрила више докумената. Овај извјештај представља најзначајније од њих који су, у правилу, усвајани кроз процесе јавних расправа.

Отвореност увиду јавности кроз консултације и комуникацију са свим заинтересованим члановима стручне али и шире јавности основна је оријентација Комисије која помаже провјери исправности предложених рјешења прије њиховог коначног усвајања. Праксу међусобне размјене прибављених коментара јавности, у истим или сличним поступцима, примјењују сва три регулаторна тијела за електричну енергију у Босни и Херцеговини.

3.1 Правила ДЕРК-а

Одлука о измјени Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге

Методологија за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, рад независног оператора система и помоћне услуге, усвојена у јуну 2005. године, омогућава да се на праведној основи одреде цијене за услуге коришћења природног монопола и истовремено обезбједе регулисаним компанијама приходи, који су им потребни за нормалан рад.

Узимајући у обзир европску регулативу и праксу у области тарифирања услуга које пружају национални оператори преносног система, ДЕРК је процијенио да су се стекли услови за усклађивање концепта тарифирања ових услуга са одредбама Уредбе 1228/2003/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године, о условима приступа мрежи за прекограничну трговину електричне енергије. Са овим циљем ДЕРК је на сједници одржаној 6. септембра 2011. године усвојио *Одлуку о измјенама и допунама Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге.*

Приликом доношења Одлуке ДЕРК је био свјестан одредби Уредбе 714/2009/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 13. јула 2009. године, о условима приступа мрежи за прекограничну трговину електричне енергије, као и одредби Смјерница Европске комисије 838/2010 од 23. септембра 2010.

године о механизму компензације између оператора преносног система и заједничком регулаторном приступу код тарифирања преноса електричне енергије.

Секретаријат Енергетске заједнице поздравио је доношење ове Одлуке препознавајући спремност босанскохерцеговачких институција да иду у корак са спроведбом Уговора о успостави Енергетске заједнице.

Ради лакше примјене Методологије након неколико њених измјена ДЕРК је сачинио Пречишћени текст овог документа и објавио га у “Службеном гласнику БиХ”, број 93/11.

Уређење регулаторног оквира за снабдијевање електричном енергијом купаца у Брчко Дистрикту БиХ

Промјенама Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у БиХ, као и још неколико законâ у току 2009. и 2010. године, регулација снабдијевања електричном енергијом купаца у Брчко Дистрикту БиХ, као посебном и до тада непотпуно регулисаном дијелу јединственог БиХ тржишта, повјерена је државном регулатору.

Тако је настала обавеза Државне регулаторне комисије за електричну енергију да развије сву одговарајућу регулативу и у дјелатностима производње, дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом на овом дијелу тржишта електричне енергије БиХ. Државна регулаторна комисија је то најприје почетком 2011. године учинила на привременој основи доношењем правила о процедури за издавање привремених лиценци за обављање ових дјелатности и о начину утврђивања привремених тарифа за неквалификоване купце електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ

Крајем 2011. године регулацију у електроенергетском сектору Брчко Дистрикта БиХ Државна регулаторна комисија је завршила доношењем прописа на трајним основима.

Правилник о издавању привремених лиценци за обављање дјелатности дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом у Брчко Дистрикту БиХ

Овим Правилником прописана је процедура за издавање привремених лиценци за обављање дјелатности дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом, за постојеће правно лице са сједиштем у Брчком, које обавља јавну услугу дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине.

На основу ових правила издата је привремена лиценца Јавном предузећу за комуналне дјелатности “Комунално Брчко”.

Правилник о начину утврђивања привремених тарифа за неквалификоване купаце електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ

У складу са напријед поменутиим проширеним надлежностима које се односе на дјелатности производње, дистрибуције и снабдијевања купаца електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ, усвојен је и *Правилник о начину утврђивања привремених тарифа за неквалификоване купаце електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ*. Овај документ је дефинисао приступ у доношењу привремене тарифе у периоду до доношења тарифа на основу методологије која регулише израду тарифа за кориснике дистрибутивног система и тарифа за неквалификоване купаце електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ.

Методологија за израду тарифа за услуге дистрибуције електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ и Одлука о снабдијевању квалификованих купаца електричном енергијом у Брчко Дистрикту БиХ

Након успоставе привремених тарифа ДЕРК је приступио изради докумената која ће регулисати тарифе за коришћење дистрибутивне мреже и тарифе за снабдијевање купаца у категорији домаћинства на подручју Брчко Дистрикта БиХ. За разлику од осталих купаца, а у складу са одредбама Уговора о успостави Енергетске заједнице, купци из категорије домаћинства излазе на тржиште електричне енергије тек од 1. јануара 2015. године, до када ће се њихово снабдијевање одвијати у режиму регулисаних тарифа.

Након спроведеног поступка и одржане јавне расправе, 26. октобра 2011. године донијети су *Методологија за израду тарифа за услуге дистрибуције електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ и Одлука о снабдијевању квалификованих купаца електричном енергијом у Брчко Дистрикту БиХ*.

Ова одлука омогућава увођење и уређење тржишта електричне енергије и на подручју Брчко Дистрикта БиХ, чиме су купци електричне енергије на овом подручју добили иста права и могућности као и купци електричне енергије у осталом дијелу Босне и Херцеговине. Поред тога, Одлука представља и корак даље у креирању амбијента за несметано надметање тржишних субјеката, а све у циљу да купци електричне енергије добију максималан квалитет услуга по минималним цијенама.

3.2 Документа која одобрава ДЕРК

Индикативни план развоја производње за период 2012. – 2021. година

Индикативни план развоја производње се израђује сваке године за десетогодишњи период. Сврха плана је да информише садашње и будуће кориснике електроенергетског система о потребама и постојећим пројектима изградње нових производних капацитета. Истовремено, овај план користи се и као један од основа за израду *Дугорочног плана развоја преносне мреже у Босни и Херцеговини*, који се, обухваћајући и проблематику нових прекограничних водова, такођер треба израђивати сваке године покривајући период од десет година.

Основни циљ Индикативног плана развоја производње је анализа биланса снага и енергија на преносној мрежи за наредних десет година, првенствено за задовољење домаћих потреба. Израда овог документа је и у функцији испуњавања обавеза према Оперативном приручнику Организације оператора преносног система Европе – ЕНТСО-Е (раније УЦТЕ). Независни оператор система у БиХ као и сви други оператори система удружени у ЕНТСО-Е, има обавезу да сваке двије године, у склопу европског плана развоја преносне мреже за наредних десет година (TYNDP) доставља своје планове развоја електроенергетског система БиХ базирани на потрошњи, производњи (укључујући и нове изворе), те планираним појачањима преносне мреже укључујући и интерконекије. Наведене активности претпостављају и подразумевају пуну координацију на регионалном нивоу уз анализу могућих загушења на интерној мрежи и прекограничним водовима.

Користећи искуство у припреми претходних пет индикативних планова, НОС БиХ је за израду Индикативног плана развоја производње за период од 2012. до 2021. године обезбједио квалитетне улазне податке, којим се план не само временски помјерио за једну годину, већ и ажурирао и побољшао. Претходно обављена јавна расправа о Индикативном плану потврдила је слагање са датим прогнозама потрошње, новим производним капацитетима и билансима снага и енергија на преносној мрежи.

Биланси снага и енергија за наредних 10 година упућују на закључак да је неопходно што прије почети са реализацијом планиране динамике изградње нових производних капацитета. Уколико дође до даљег пролонгирања рокова пуштања у погон нових производних капацитета, реална је могућност да Босна и Херцеговина у оквиру планског периода буде суочена са увозом електричне енергије.

Одобравајући План ДЕРК је још једном констатовао пресудан утицај проактивног ангажмана свих субјеката планирања, те

обезбјеђења квалитетних података за употребљивост ове врсте планова.

Државна регулаторна комисија за електричну енергију, на сједници одржаној 9. августа 2011. године, донијела је Одлуку о одобрењу Индикативног плана развоја производње за период 2012. – 2021. година.

Измјене Мрежног кодекса

Приједлог измијењеног и допуњеног Мрежног кодекса је припремила заједничка комисија НОС-а БиХ и Електропреноса БиХ, а потом га је у складу са Правилником о раду техничких комитета размотрио вишечлани Технички комитет у којем су били заступљени и представници електропривредних предузећа те лиценцираних трговаца електричном енергијом.

Измијењени и допуњени Мрежни кодекс, који је ДЕРК одобрио на сједници 11. маја 2011. године, није претрпио суштинске измјене, али на јаснији и прецизнији начин изражава права и обавезе НОС-а БиХ, Електропреноса БиХ и корисника преносне мреже.

У новом тексту Мрежног кодекса:

- Терминологија је усклађена са ЕНТСО-Е терминологијом и новим Оперативним приручником,
- Поједностављене су обавезе корисника у достављању планских података за нова постројења,
- Прецизније су дефинисани критеријуми за билансно укључење нових производних капацитета,
- Додато је потпуно ново поглавље о вјетроелектранама,
- Оперативне процедуре прилагођене су реалним условима.

Како је ЕНТСО-Е у 2011. години покренуо активности на доношењу мрежних кодекса везаних за прикључење генератора, дистрибутера и индустријских потрошача, као и стандарда планирања преносне мреже, чије се усвајање предвиђа током 2012. године, од НОС-а БиХ као члана ЕНТСО-Е се очекује да обезбједи усклађеност Мрежног кодекса БиХ са резултатима поменутих активности.

Документа која дефинишу правила рада Јавног предузећа за комуналне дјелатности “Комунално Брчко”

Као дио својих обавеза из неколико новелираних закона Државна регулаторна комисија за електричну енергију одобрила је 8. децембра 2011. године примјену три документа која регулишу област дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом у Брчко Дистрикту БиХ, а које је припремило Јавно предузеће за комуналне дјелатности “Комунално Брчко” и то:

- Општих услова за испоруку електричне енергије,
- Дистрибутивних мрежних правила, и
- Методологије за утврђивање накнаде за прикључење на дистрибутивну мрежу.

3.3 Поступци издавања лиценци

Јануара 2011. године додијелена је привремена лиценца Јавном предузећу за комуналне дјелатности “Комунално Брчко” д.о.о. Брчко Дистрикт БиХ да обавља дјелатности дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом на подручју Брчко Дистрикта БиХ. Иста је новом одлуком ДЕРК-а усклађена са касније успостављеним обавезама лиценцираног субјекта да обавља функције додијеленог и резервног снабдијевача (*из основа Одлуке о снабдијевању квалификованих купаца електричном енергијом у Брчко Дистрикту БиХ.*)

У току 2011. године, због истека рока важења претходно издатих *привремених* двогодишњих лиценци спроведени су поступци и издате *нове* лиценце са периодом важења од 5 година, у дјелатности међународне трговине власницима досадашњих привремених лиценци:

- “КОРЛЕА” д.о.о. Мостар (јануар 2011),
- “Alpic Енергија БХ” д.о.о. Сарајево (мај 2011).

Захтјев за издавање привремене лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом, који је поднио “ЛТС”, д.о.о. Бања Лука одбијен је с обзиром да подносилац захтјева Регулатору није могао поднијети доказ о вриједности уписаног капитала друштва у износу од најмање један милион КМ.

У току су поступци на обради захтјева за издавање лиценце за међународну трговину по захтјеву “ЧЕЗ БиХ” д.о.о. Сарајево и “Repower Adria” д.о.о. Сарајево.

Као власници лиценце за дјелатност међународне трговине електричном енергијом, регистровани су и ЈП “Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне” д.д. Мостар, ЈП “Електропривреда Босне и Херцеговине” д.д. – Сарајево, МХ “Електропривреда Републике Српске” Матично предузеће, а.д. Требиње, “Energy Financing Team” д.о.о. Требиње, ЕЗПАДА д.о.о. Чапљина, “ГЕН-И” д.о.о. Сарајево, “Руднап” д.о.о. Бања Лука, “Интеренерго” д.о.о. Сарајево, “ХСЕ БХ” д.о.о. Сарајево те “АЛУМИНИЈ” д.д. Мостар и “Б.С.И.” д.о.о. Јајце (увоз електричне енергије за сопствене потребе).

Међу лиценцираним субјектима, подсјећања ради, су и “Независни оператор система у Босни и Херцеговини” Сарајево и “Електропренос Босне и Херцеговине” а.д. Бања Лука, којима су 2007. године додијелене лиценце за обављање дјелатности независног оператора система, односно преноса електричне енергије.

“Електропренос Босне и Херцеговине” а.д. Бања Лука је сваке године па и ове у односу на стање претходне године ажурирао и пријављивао промјене у Прегледима објеката које користи у обављању дјелатности преноса електричне енергије, као и у Прегледима далековода који нису у власништву Електропреноса БиХ и нису у функцији преноса електричне енергије у БиХ, о чему је ДЕРК доносио одговарајуће закључке.

3.4 Праћење активности лиценцираних субјеката

Током године ДЕРК прати усклађеност дјеловања лиценцираних субјеката са прописаним условима коришћења лиценци, прије свега надзором регулисаних дјелатности које обављају НОС БиХ и Електропренос БиХ. Праћење активности врши се анализом редовних и ванредних извјештаја које подносе лиценцирани субјекти као и путем посјета власницима лиценци, са или без најаве. Власници лиценци подносе годишње, полугодишње, мјесечне и дневне извјештаје о појединим активностима, како оним финансијске, тако и техничке и организационе природе. Такођер, доступни су и извјештаји власника лиценци о ванредним погонским догађајима у систему.

Посјете стручног особља ДЕРК-а регулисаним субјектима омогућавају непосредан увид у њихове документе и активности као и извођење комплекснијих анализа рада и финансијске позиције субјеката са становишта примјене одобрених тарифа.

И ова је извјештајна година била бременита проблемима функционисања Електропреноса БиХ. Неслагања између чланова како Управе тако и Управног одбора била су повод због којег је Државна регулаторна комисија своју забринутост стањем и пријекну потребу хитности превазилажења блокада у раду Компаније у више наврата потенцирала и понављала Министарству спољне трговине и економских односа БиХ – креатору политике у погледу електропреносног система у Босни и Херцеговини, као и ентитетским владама – власницима, односно члановима Скупштине акционара/дионичара Електропреноса БиХ.

Тако, на жалост и на штету електроенергетског сектора БиХ, неусаглашеност општих принципа о инвестирању у преносну мрежу на подручју два ентитета, о броју и структури запослених у цијелој Компанији, о начину доношења одлука на Управи у Управном одбору Компаније, о вођењу политике

Компаније, питања ревизије Статута и других интерних аката Компаније те питања избора водећих кадрова у Управи и Управном одбору Компаније, остају и даље примарна питања.

ДЕРК вјерује да су путеви за рјешавање ових питања у великој мјери трасирани усаглашавањем основних принципа за даљни наставак рада и функционисања Електропреноса БиХ до којих је дошло на састанку премијера оба ентитета у функцији власника компаније, одржаном 30. новембра 2011. године. Очекује се да верификацијом договорених принципа на Скупштини акционара/дионичара Електропреноса БиХ, чије одржавање је најављено за почетак 2012. године, рад Компаније буде значајно унапријеђен и ослобођен бројних проблема у функционисању.

3.5 Технички аспект рада електроенергетског система

Електроенергетски систем БиХ је у току цијеле године радио стабилно. Свим корисницима система је омогућен функционалан рад према дефинисаним стандардима квалитета. Произвођачима је омогућена пуна реализација планираног биланса производње, а трговцима електричном енергијом, са одобреном лиценцом, омогућене су све трансакције.

Период од марта до маја 2011. године, као и у септембру и октобру, карактерише појава високих напона у 220 и 400 kV мрежи. Напони су регулисани промјеном преносног односа мрежних трансформатора, промјеном радних режима појединих електрана, као и искључењима далековода у договору са сусједним операторима.

Крајем 2011. године пумпно-акумулациона ХЕ Чапљина почиње са редовним пумпним режимом у току ноћних часова.

У преносном систему у погон је пуштена новоизграђена трафостаница ТС Сарајево 11 са одговарајућим прикључним далеководима, а далековод 110 kV Бугојно – Купрес је пуштен под номинални напон (претходно коришћен под напоном 20 kV). У пробни рад су пуштени новоизграђени 110 kV далеководи Ливно – Томиславград и Прозор/Рама – Томиславград.

Друга половина 2011. године била је хидролошки веома сушна и са ниским дотоцима, те је дошло до значајног пражњења акумулација. Ово је, као што је већ наведено у уводном дијелу, неповољно утицало на производњу електричне енергије из хидроелектрана.

Квалитет рада електроенергетског система прати се анализом података Електропреноса БиХ о техничким аспектима рада преносног система, који се исказују показатељима континуитета напајања потрошача: SAIFI, SAIDI и ENS.

SAIFI (eng. System Average Interruption Frequency Index) означава просјечан број прекида напајања по купцу током године

SAIDI (eng. System Average Interruption Duration Index) означава просјечно трајање прекида напајања у минутима по купцу током године

ENS (eng. Energy Not Supplied) – неиспоручена електрична енергија

Табела 1: SAIFI i SAIDI показатељи за преносну мрежу

	2008	2009	2010	2011
Планирани застоји	2,49	1,89	2,06	0,90
SAIFI Непланирани застоји	1,58	1,73	1,00	0,94
<i>Укупно</i>	4,07	3,62	3,06	1,84
Планирани застоји (мин/купцу)	503,58	324,46	213,07	142,69
SAIDI Непланирани застоји (мин/купцу)	103,03	77,14	94,17	52,00
<i>Укупно (мин/купцу)</i>	606,60	401,6	307,24	194,69

Табела 2: SAIFI i SAIDI показатељи за преносну мрежу укључујући и испаде СН одвода узрокованих застојима у дистрибутивној мрежи

	2008	2009	2010	2011
Планирани застоји	6,18	6,16	7,08	4,93
SAIFI Непланирани застоји	11,99	11,85	10,04	9,07
<i>Укупно</i>	18,17	18,01	17,12	14,00
Планирани застоји (мин/купцу)	847,61	810,02	533,78	516,17
SAIDI Непланирани застоји (мин/купцу)	877,17	661,66	742,87	459,32
<i>Укупно (мин/купцу)</i>	1.724,78	1.471,68	1.276,65	975,49

Показатељи типа SAIFI i SAIDI се добијају праћењем броја и трајања застоја у Електропреносивим објектима, који су за посљедицу имали прекид снабдијевања купаца директно прикључених на преносну мрежу и/или безнапонско стање средњенапонских одвода у трајању дужем од три минуте.

У табелама 1 и 2 презентовани су показатељи типа SAIFI i SAIDI за претходне четири године. Табела 1 узима у обзир само застоје узроковане дешавањима на мрежи у надлежности Електропреноса БиХ, а табела 2 и застоје СН одвода у Електропреносивим трафо станицама узрокованих дешавањима у дистрибутивној мрежи.

Показатељи су знатно неповољнији у табели 2, с обзиром на разгранатост и величину дистрибутивне мреже која је у пракси чешће подложна различитим врстама кварова.

Подаци о неиспорученој електричној енергији (ENS) усљед непланираних прекида снабдијевања ($ENS_{\text{непл}}$), као и неиспорученој електричној енергији усљед планираних прекида ($ENS_{\text{пл}}$) у ЕЕС БиХ за период од 2008. до 2011. године дати су у табели 3.

Независно од Електропреноса БиХ, сличне индексе на дистрибутивном нивоу, односно на напонским нивоима 35, 20 и 10 kV, прикупљају све компаније које обављају дјелатност дистрибуције електричне енергије.

Табела 3. Неиспоручена електрична енергија услед застоја на преносној мрежи

	2008		2009		2010		2011	
	MWh	мин	MWh	мин	MWh	мин	MWh	мин
ENS _{непл}	1.526,60	17.642	1.570,86	17.683	1.340,79	22.865	906,80	14.593
ENS _{пл}	2.991,66	40.241	2.252,23	35.225	2.042,28	33.842	2.106,92	36.032
Укупно	4.518,26	57.883	3.823,09	52.908	3.383,07	56.707	3.013,72	50.625

Табела 4: Просјечно вријеме прекида на ВН преносној мрежи по мјесецима у 2011. години (мин)

мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
AIT	0,7698	0,6631	1,9833	10,9127	8,3742	10,6196	13,6533	4,2118	17,9519	15,3561	5,7561	6,4662

Од почетка 2011. године Електропренос БиХ је започео са обрадом још једног показатеља континуитета напајања тј. просјечног времена прекида на високонапонској преносној мрежи АИТ (eng. *Average Interrupted Time*), чије је трајање у минутама током 2011. године дато у табели 4.

3.6 Поступци одобрења тарифа

Тарифе за услуге преноса електричне енергије

Тарифни поступак за одређивање тарифа за услуге преноса електричне енергије, покренут на иницијативу ДЕРК-а закључком од 8. новембра 2011. године, требао је имплементовати концепт тарифирања преносних услуга усвојен измјенама Методологије које су креиране у складу са Уредбом 1228/2003/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године, о условима приступа мрежи за прекограничну трговину електричне енергије, која је према Уговору о успостави Енергетске заједнице постала обавезујућа за БиХ.

Тарифни поступак је спроведен примјеном свих процедура прописаних ДЕРК-овим правилима и прописима. Па иако су све радње у тарифном поступку спроведене, и поред високог степена усаглашености о одлучујућим елементима и њиховим величинама за одређивање преносне тарифе, чланови Комисије нису могли донијети једногласну одлуку о износу потребног прихода преносне компаније, односно тарифи за услуге преноса електричне енергије. Тиме је настављен континуитет примјене тарифе одређене априла 2010. године.

Међутим, преостале разлике у гледиштима између чланова Комисије и императив да важеће тарифе буду у свему усклађене са обавезујућом европском регулативом која се односи на услове приступа мрежи и прекограничну трговину

електричне енергије, дају основа и простора за приближавање ставова чланова Комисије и нови покушај одређивања тарифа за услуге преноса током 2012. године.

Тарифе за рад НОС-а и помоћне услуге

Тарифни захтјев за одобрење тарифа рад независног оператора система и помоћне услуге је редовна законска обавеза НОС-а БиХ.

У оквиру овог тарифног поступка, мада су се чланови Комисије усагласили о одлучујућим елементима и њиховим величинама за одређивање тарифе за рад независног оператора система, није постигнута сагласност о времену ступања на снагу нове тарифе. Стога је и у овом случају настављен континуитет примјене тарифе одређене априла 2010. године. За очекивати је да нова тарифа за рад НОС-а буде одређена истовремено са доношењем одлуке о тарифи за услуге преноса.

Паралелно са поступком утврђивања тарифа за рад НОС-а БиХ вођен је и поступак за одређивање тарифа за помоћне услуге.

Помоћне услуге представљају изнимно сложен и важан фактор безбједности рада електроенергетског система. Досадашњу праксу функционисања система помоћних услуга прати низ потешкоћа као израз сложених и неуређених односа између кључних субјеката у електроенергетском сектору. Неefикасности система помоћних услуга доприносе такођер и друге околности као што су одсутност или непоштовање номинација од стране електропривредних компанија. Због чињенице да не постоје или су недоступни подаци свих неопходних мјерења за тачно утврђивање енергетских величина, електропривреде у БиХ су у више наврата оспоравале мјесечне обрачуне које израђује НОС БиХ.

Сагледавањем свих специфичности и укупности стања и односа у електроенергетском сектору у БиХ, закључено је да у вријеме доношења одлуке није било реално нити могуће увођење нових елемената у модел помоћних услуга (енергија у секундарној регулацији, негативна терцијарна регулација и пенализација).

Одређујући тарифе за сваку помоћну услугу појединачно, ДЕРК је још једном потврдио обавезе свих субјеката да унапређују систем пружања помоћних услуга.

Државна регулаторна комисија планира да се у 2012. години, развије нови модел помоћних, односно системских услуга, базиран на тржишним принципима.

Тарифе за купце електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ

- ***Одлука о привременим тарифним ставовима за неквалификоване купце електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ (донијета 27. јануара 2011. године)***

Одлуком ДЕРК-а из јануара 2011. године, на основу Правилника о начину утврђивања привремених тарифа за неквалификоване купце електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ а до доношења Методологије (октобра 2011. године) која ће то омогућити на трајним основама, преузети су привремени тарифни ставови за неквалификоване купце по којима су купци снабђевани одлукама надлежних органа Брчко Дистрикта БиХ прије него је одређивање тарифа пренијето у надлежност ДЕРК-а.

- ***Одлука о тарифним ставовима за услуге дистрибуције електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ***
- ***Одлука о тарифним ставовима за неквалификоване купце електричне енергије из категорије домаћинства у Брчко Дистрикту БиХ***
- ***Одлука о одређивању трошка електричне енергије додијељеног снабдијевача у Брчко Дистрикту БиХ***

У складу са новоусвојеном Методологијом за израду тарифа за услуге дистрибуције електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ, а по захтјеву ЈП “Комунално Брчко” и у редовном тарифном поступку, овим трима одлукама (у децембру 2011. године) формално и практично је закључен привремени режим одређивања потребног годишњег прихода ЈП “Комунално Брчко” за дјелатност дистрибуције електричне енергије и снабдијевања купаца електричном енергијом у Брчко Дистрикту БиХ.

Сумарно, просјечне крајње цијене за потрошаче на подручју Брчко Дистрикта БиХ задржане су на истом нивоу, са мањим подешавањима тарифа по одређеним тарифним елементима односно у одређеним категоријама потрошње електричне енергије.

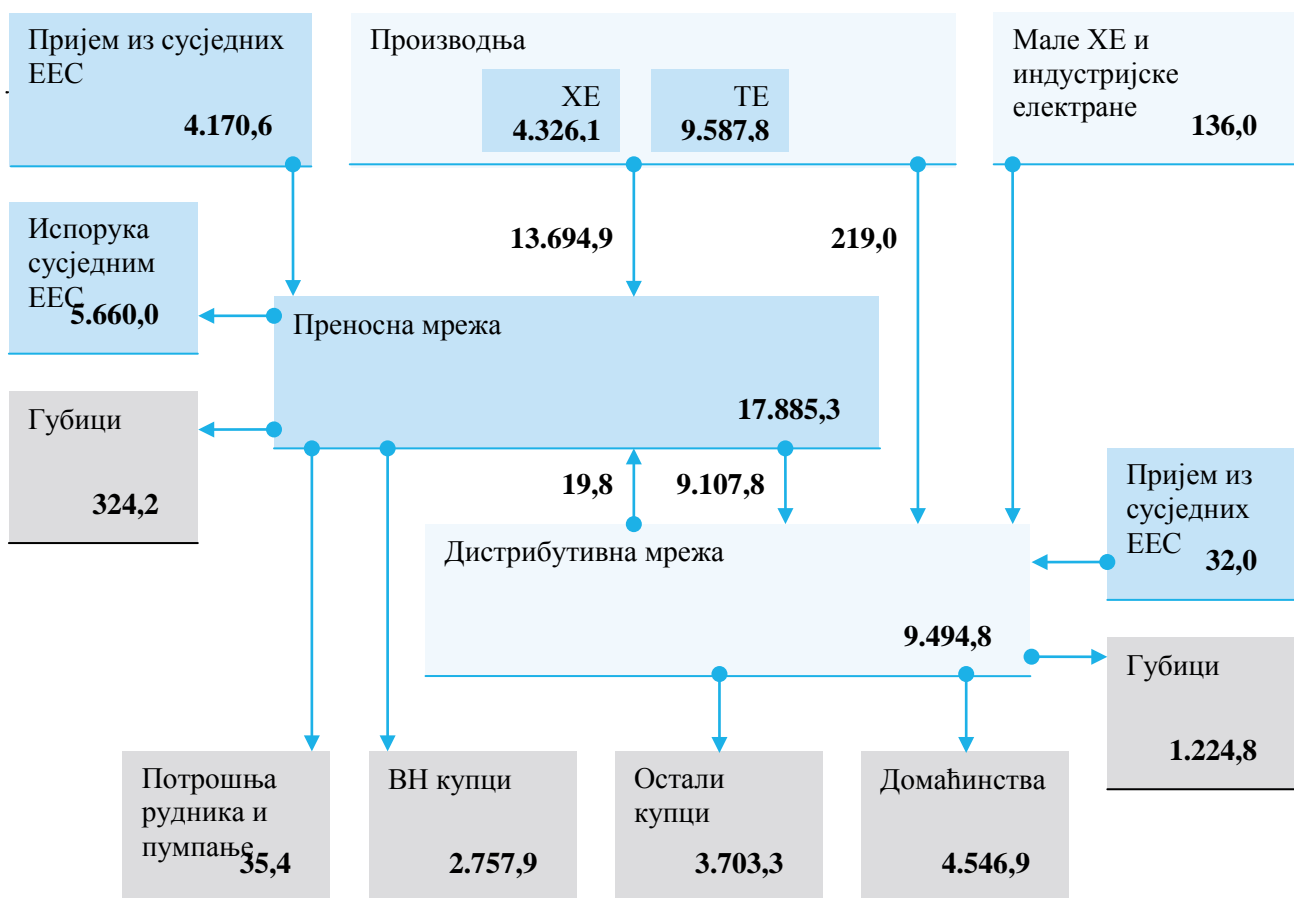
3.7 Тржиште електричне енергије

Енергетски показатељи

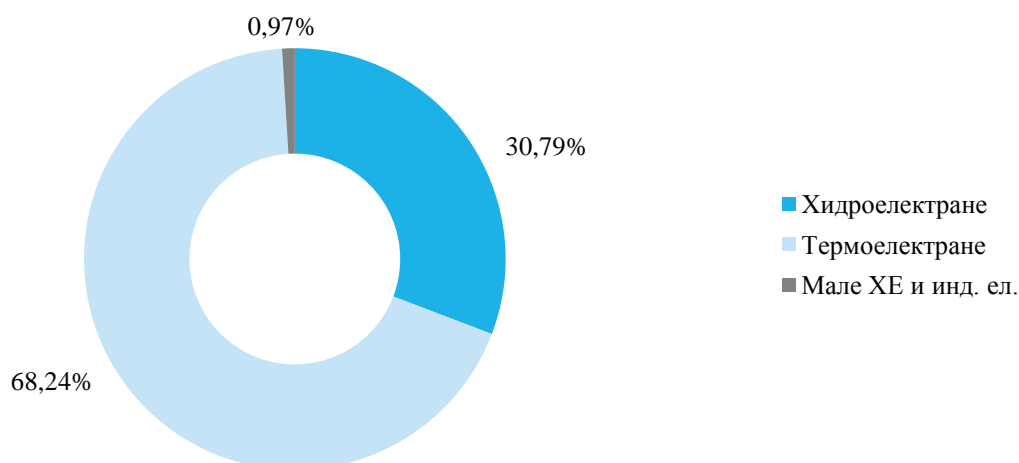
За разлику од 2010. године која је била година рекордних показатеља, 2011. година показала се као изузетно тешка за електроенергетски сектор. Електроенергетске билансне величине остварене у 2011. години прегледно су приказане на слици 1.

Током цијеле године били су присутни неповољни хидролошки услови, узроковани минималним нивоом падавина, што је за последицу имало значајно смањење производње електричне енергије из хидроелектрана. Произведено је свега 4.326 GWh или 46% мање у односу на претходну годину. Иако су термоелектране повећале производњу за 22%, и достигле историјски рекордну производњу од 9.588 GWh, укупна производња је ипак била нижа за око 2.000 GWh, што је 13% мање него у 2010. години. Удио хидропроизводње је са 50% у 2010. години, пао на 31% у 2011. години. Процентуално учешће, односно структура производње приказана је на слици 2.

Слика 1. Остварене билансне величине у 2011. години (GWh)

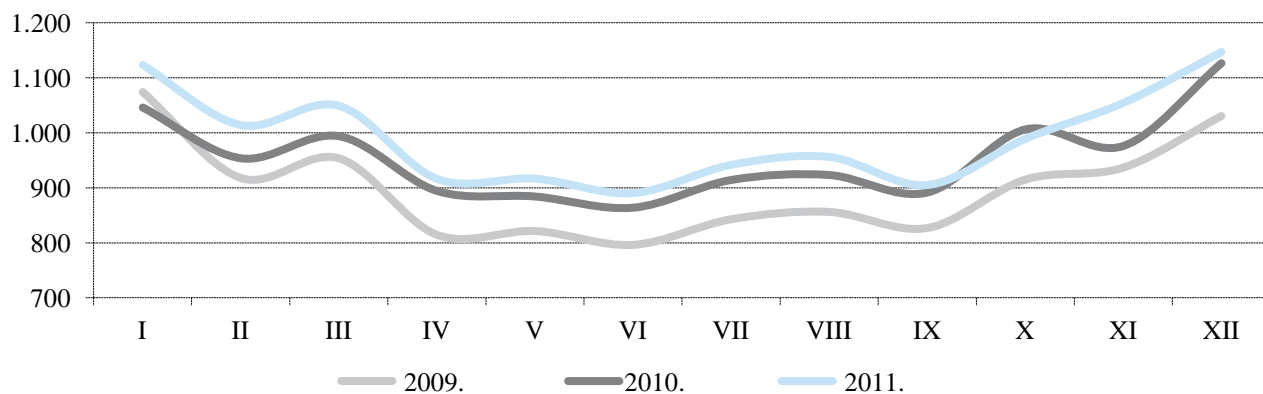
Слика 2. Структура производње електричне енергије у БиХ у 2011. години

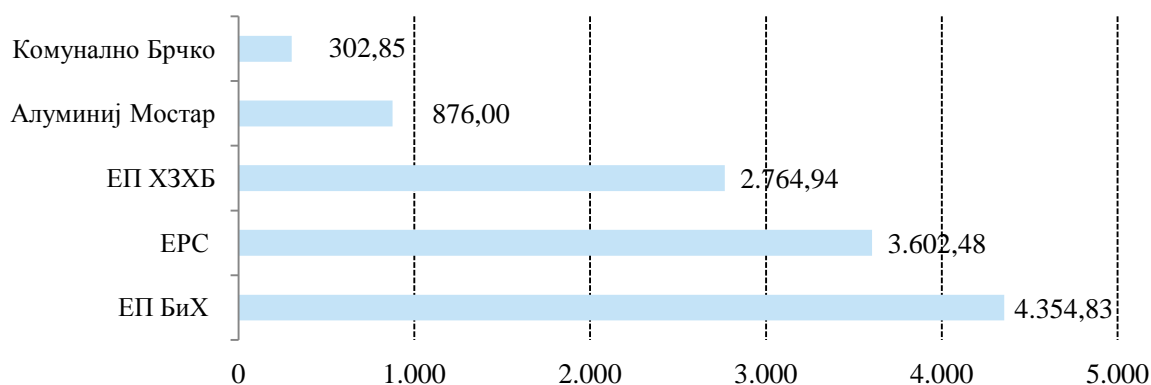
Повећање укупне потрошње износило је 2,7% при чему је потрошња купаца прикључених на мрежу преноса забиљежила пораст од 9,8%, док је дистрибутивна потрошња повећана 0,8% у односу на претходну годину.

Преузимање електричне енергије са преносне мреже износило је 11.901 GWh што је повећање од 3,7%. Већи проценат повећања преузете енергије са преносне мреже у односу на

Слика 3. Енергија преузета у БиХ са преносне мреже – мјесечни подаци (GWh)

Слика 4. Енергија преузета са преносне мреже у 2011. години, по субјектима (GWh)

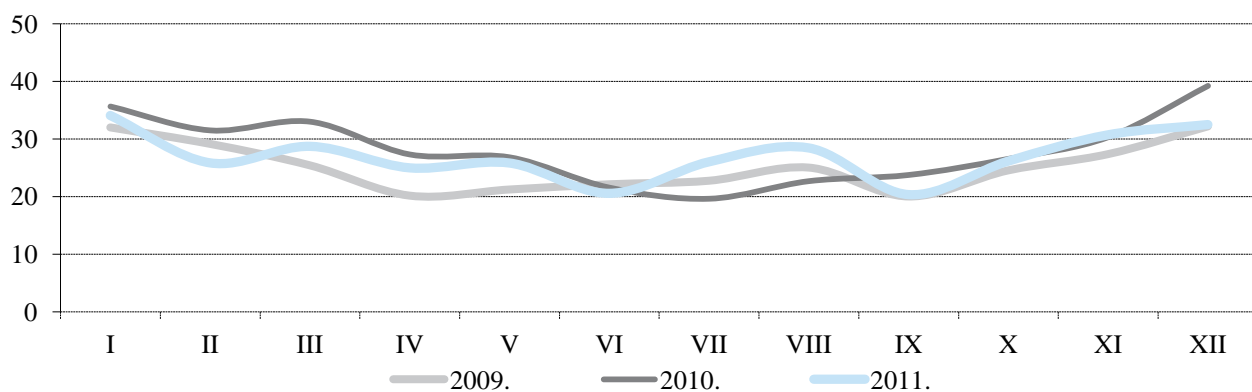

повећање укупне потрошње је последица великог пада производње из извора прикључених на дистрибутивну мрежу (мале хидроелектране – МХЕ и индустријске електране). Производња из малих хидроелектрана достигла је тек половину производње из претходне године. Подаци о енергији преузетој са преносне мреже приказани су на слици 3, по мјесецима, те на слици 4, по субјектима.

Максимално оптерећење електроенергетског система у 2011. години износило је 2.150 MW, а забиљежено је 31.12.2011. године у 18. часова. Овим није надмашено максимално оптерећење од 2.173 MW које представља историјски рекорд, а забиљежено је 31.12.2010. године у 18 часова.

Забиљежен је позитиван тренд када су у питању губици електричне енергије, јер су дистрибутивни губици износили 1.225 GWh или 12,9% у односу на бруто дистрибутивну потрошњу, што је најнижи ниво у послеријатном периоду. Преносни губици су били 324 GWh, односно 4% мањи него у 2010. години, што је последица смањења и производње и прекограничних токова у односу на претходну годину. Иако је потрошња повећана, смањења производње и прекограничних токова (увоз, извоз и транзит) су утицала да укупан обим токова електричне енергије на мрежи преноса буде мањи, а тиме и преносни губици. Подаци о мјесечним губицима на мрежи преноса приказани су на слици 5.

Слика 5. Мјесечни губици на мрежи преноса (GWh)

Тржиште електричне енергије у региону

У 2011. години на регионалном тржишту најзначајнији показатељи су били смањен обим трговине и умјерени пораст цијена. Неповољни хидролошки услови присутни у цијелој региону негативно су се одразили на производњу у хидроелектранама у свим земљама региона, повећавајући већ присутне дефиците у земљама увозницима и смањујући суфиците у земљама извозницима. Смањење производње у

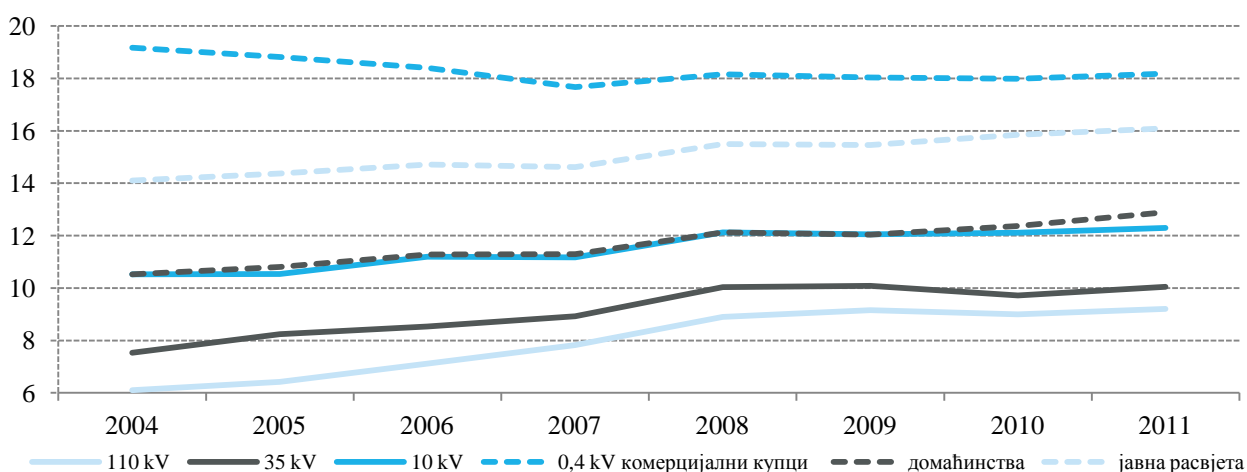
хидроелектранама се није могло у довољној мјери компензовати повећањем производње из термоелектрана с обзиром на лимитираност тих капацитета, у ситуацији када су постојећи објекти у позној доби експлоатације, а већ дужи период не граде се нови. Уз континуирано повећање потрошње створени су услови за даљни пораст цијена на veleпродајном регионалном тржишту, па се ниво цијена са 50 до 55 €/MWh почетком и средином године, приближио износу од 60 €/MWh крајем године.

Тржиште електричне енергије у БиХ

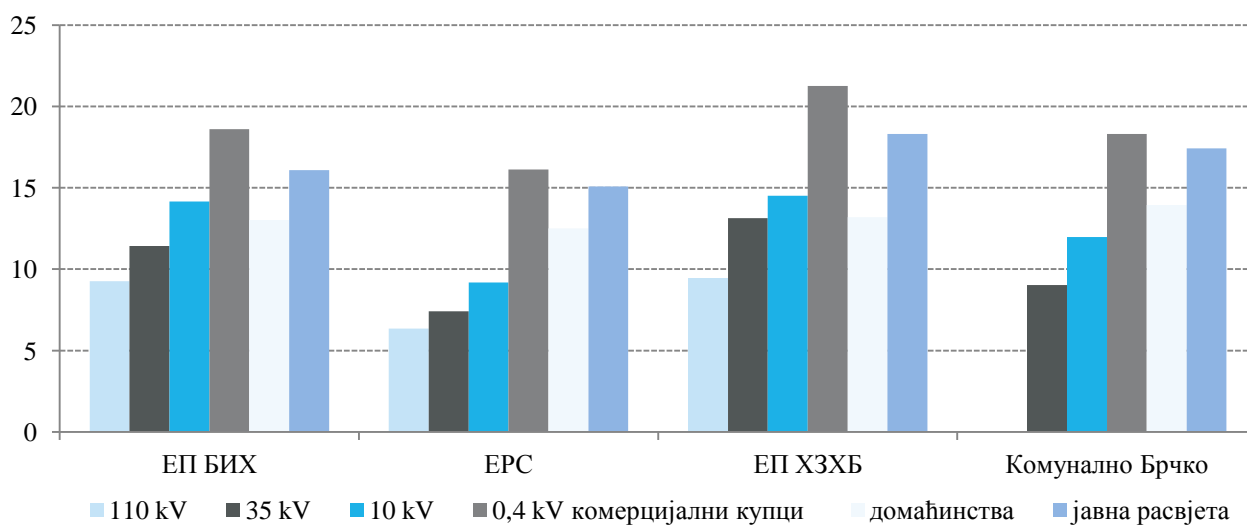
Потрошња електричне енергије у БиХ била је највећа до сада. Укупна потрошња износила је 12.593 GWh или 2,7% више него у претходној години. Купци прикључени на преносну мрежу преузели су 2.758 GWh, што је 9,8% више него у 2010. години. Купци на дистрибутивној мрежи су забиљежили повећање потрошње 0,8%, а преузето је 9.475 GWh. Од тога 1.225 GWh односи се на губитке на мрежи дистрибуције, а 8.250 GWh на преузимање крајњих купаца. Укупна продаја купцима у БиХ повећана је за 3,4% и износила је 11.008 GWh.

У 2011. години дошло је средином године до повећања продајних цијена за купце електричне енергије који се снабдијевају од Електропривреде БиХ. Ово је имало за последицу пораст просјечне продајне цијене тарифним купцима за 2,3%, са 12,59 фенинга/kWh на 12,88 фенинга/kWh. Просјечна продајна цијена купцима у категорији домаћинства износила је 12,89 фенинга/kWh, што представља пораст од 3% у односу на претходну годину. Кретање просјечно остварених цијена електричне енергије за крајње купце у Босни и Херцеговини приказано је на слици 6, а на слици 7. дате су просјечне цијене електричне енергије у електропривредама по категоријама купаца у 2011. години. Све наведене цијене не укључују ПДВ.

Слика 6. Просјечне цијене електричне енергије по категоријама купаца, без ПДВ (фенинг/kWh)

Слика 7. Просјечне цијене електричне енергије у електропривредама, без ПДВ (фенинг/kWh)

Укупни пословни резултати компанија у сектору су слабији него у 2010. години. Неповољна хидролошка ситуација се изразито негативно одразила на пословање Електропривреде ХЗХБ, док су Електропривреда БиХ и Електропривреда РС упркос смањеним извозним могућностима забиљежили скромне профите. У таквој ситуацији Електропренос БиХ је забиљежио стабилно профитабилно пословање на нивоу досадашњих стандардних остварења.

Малопродајно тржиште у Босни и Херцеговини је још увијек неразвијено, због јаког утицаја инкумбента, односно компанија које традиционално обављају снабдијевање на одређеном географском простору. При томе, и поред постојања законског и регулаторног оквира за конкуренцију у малопродаји, реално још увијек нема могућности да се фактички успостављена констелација наруши. Дјелатност снабдијевања у потпуности се одвија унутар три електропривредне компаније, које уз предузеће Комунално Брчко, које ту дјелатност обавља на подручју Брчко Дистрикта БиХ, снабдијевају практично све купце електричне енергије у Босни и Херцеговини, њих 1.459.624, према стању од 31.12.2011. године. Број купаца по снабдијевачима у БиХ приказан је у табели 5.

Табела 5. Број купаца електричне енергије по снабдијевачима у БиХ

	110 kV	35 kV	10 kV	Остала потрошња	Домаћинства	Јавна расвјета	Укупно
Електропривреда БиХ	5	49	652	57.961	645.244	3.395	707.306
Електропривреда РС	8	31	737	34.877	493.599	905	530.157
Електропривреда ХЗХБ	3	3	151	14.683	171.156	1.649	187.645
Комунално Брчко	-	1	22	3.817	30.279	397	34.516
Укупно	16	84	1.562	111.338	1.340.278	6.346	1.459.624

Сви купци на средњем (35, 20 i 10 kV) и ниском напону (0,4 kV) су се у 2011. години снабдијевали по регулисаним цијенама. Регистрован је само један купац који се снабдијева на тржишту и то “Алуминиј” д.д. Мостар који је набавио 876 GWh на тржишту (44,1% од укупне потрошње).

Према енергетским величинама из 2011. године потрошња свих купаца који имају могућност да стекну статус квалификованих (односно свих купаца који не припадају категорији домаћинства) износила је 6.461.185 MWh, а укупна потрошња свих купаца је била 11.008.111 MWh што даје номинални степен отворености од 58,69%. Као што је већ наведено само један купац је набављао енергију на тржишту, те је стварни степен отворености у 2011. години износио 7,96%.

Прекогранична трговина

Добра повезаност система Босне и Херцеговине са сусједним електроенергетским системима омогућава пласман електричне енергије у земље региона које имају изражен дефицит. Ипак, у 2011. години извоз је значајно смањен, као посљедица смањене производње. Укупно је извезено 2.586 GWh, што је тек нешто више од половине вриједности извоза из претходне године.

Током 2011. године регистрован је транзит електричне енергије преко преносне мреже БиХ у износу од 2.329 GWh, што је смањење од 15,3% у односу на 2010. годину. БиХ остварује приход по основу транзита учешћем у Механизму компензације између оператора преносног система (ИТЦ механизам – *Inter TSO Compensation*), што је детаљније описивано у ранијим годишњим извјештајима о раду ДЕРК-а.

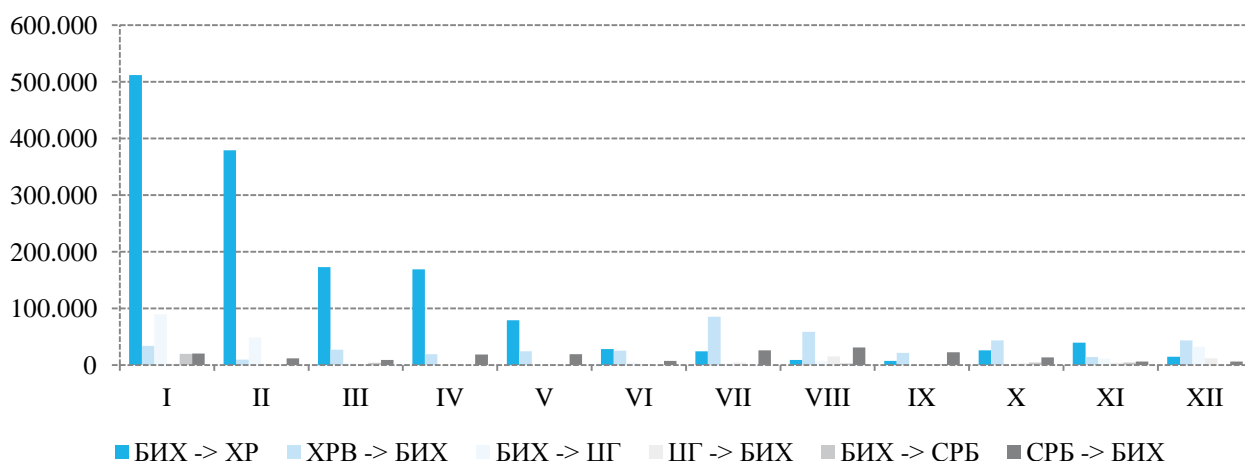
Извоз и увоз из Босне и Херцеговине према сусједним земљама дат је у табели 6. Уобичајено највећи извоз остварен је према Хрватској и Црној Гори. Од домаћих субјеката највећи увоз је остварио Алуминиј д.д. Мостар, који је за сопствене потребе увезао 876 GWh што представља 80% укупног увоза у 2011. години.

Табела 6. Прекогранична трговина по границама, укључујући регистровани транзит (GWh)

Земља	Извоз	Увоз
Хрватска	2.426,3	1.842,3
Србија	763,6	1.273,8
Црна Гора	1.734,7	311,0
Укупно	4.924,6	3.427,1

Од 2010. године НОС БиХ примјењује *Правилник о додјели права на коришћење прекограничних преносних капацитета*,

Слика 8. Приход по основу мјесечних аукција, по границама и смјеровима (KM)

организујући експлицитне аукције на дневном, мјесечном и годишњем нивоу.

Годишња аукција за 2011. годину организована 6. децембра 2010. године резултирала је укупним приходом по основу годишње додјеле капацитета у износу 4.789.300 KM, а на исти дан 2011. године одржана годишња аукција за 2012. годину остварила је приход од укупно 4.970.880 KM. Располовиви капацитет путем аукције алоциран је на 10 регистрованих компанија. Највиша цијена је постигнута на граници са Хрватском из правца Хрватске према БиХ у износу 13.915,80 KM/MW.

Укупан приход по основу мјесечних аукција у 2011. години износио је 2.333.995 KM. Максимална цијена која је постигнута на мјесечној аукцији забиљежена је у износу од 2.924 KM/MW на граници са Хрватском и то правцу из БиХ на аукцији за мјесец јануар 2011. године.

Током 2011. године одржаване су и аукције прекограничних капацитета на дневном нивоу те је по овом основу остварен приход 3.060 KM.

Корисник свих прихода по основу аукција за додјелу права на коришћење прекограничних преносних капацитета је Електропренос БиХ.

3.8 Енергетска статистика

Уочивши важност поузданости и кохерентности енергетске статистике Државна регулаторна комисија за електричну енергију и Агенција за статистику БиХ потписале су 19. априла 2011. године Меморандум којим су успоставиле основе заједничке сарадње на подручју прикупљања статистичких података од значаја за основне функције објектне институције као и за цијели електроенергетски сектор у БиХ.

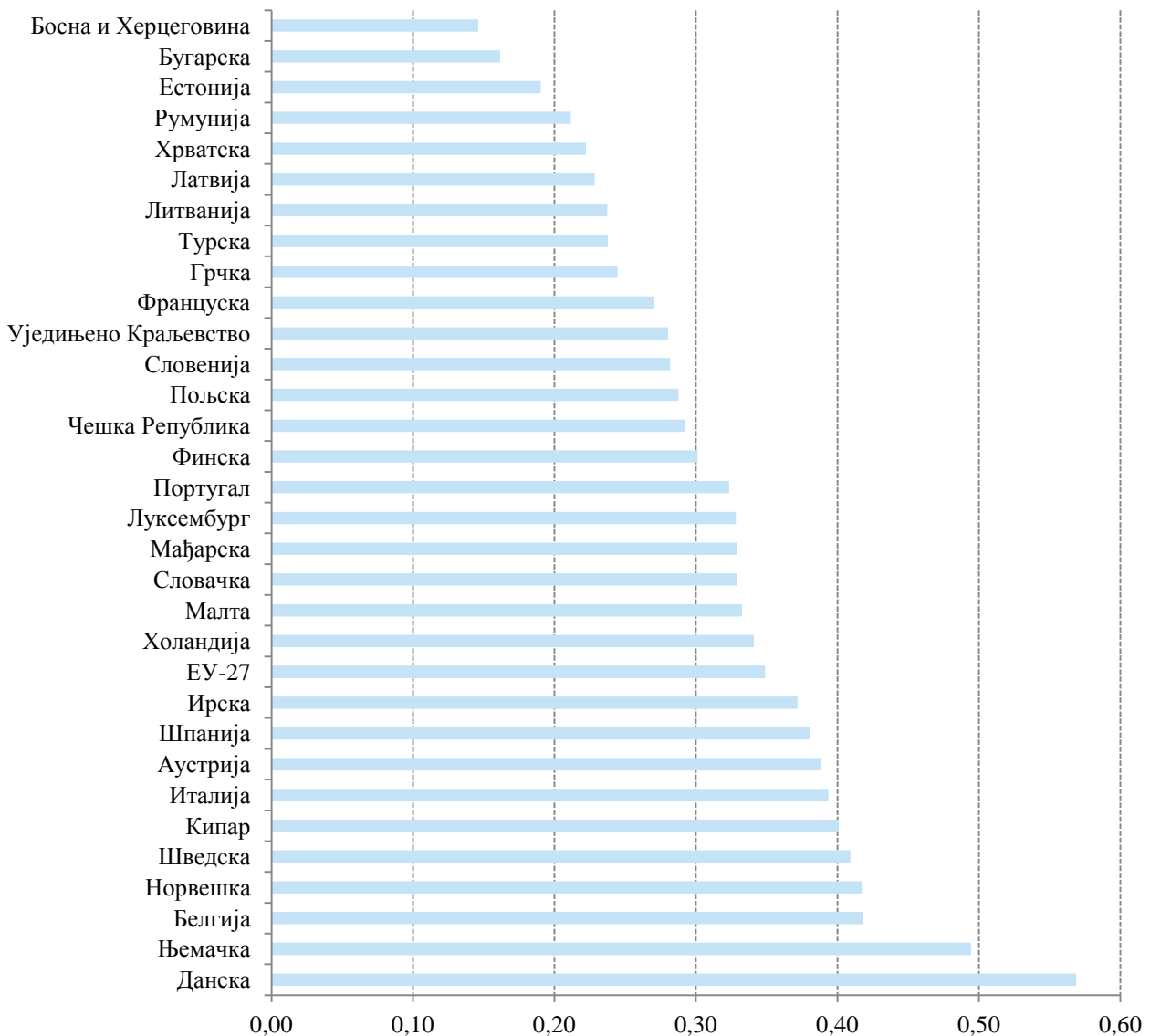

Еуростат је статистичка институција Еуропске уније смјештена у Луксембургу. Њен задатак је да обезбједи статистике Еуропској унији на еуропском нивоу које омогућавају поређења између земаља и региона.

Овакав облик сарадње ће безбједно бити подршка и допринос развоју статистике енергије и убрзању процеса хармонизације система службене статистике БиХ и статистике земаља Еуропске уније у свим областима а посебно у области статистике енергије.

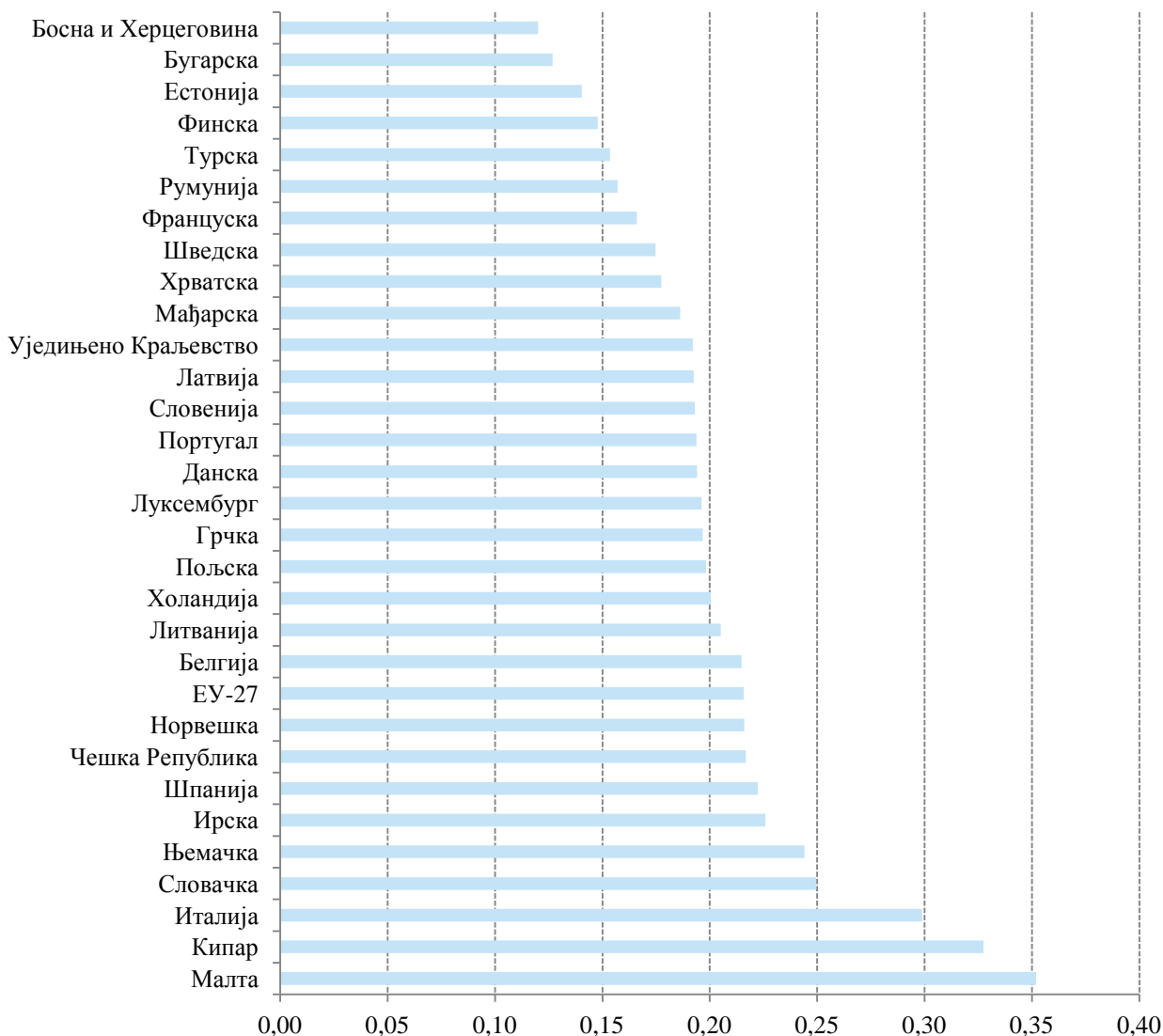
Меморандум је добио значајне резултате већ средином 2011. године када је на основу достављених података, Еуростат по први пут публиковао цијене електричне енергије и плина у БиХ (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Electricity_and_natural_gas_price_statistics) и тако омогућио њихову успоредбу са земљама ЕУ и неким земљама које су у процесу приступања ЕУ (слике 9 и 10).

Слика 9. Цијене електричне енергије у КМ/kWh за домаћинства (годишња потрошња од 2500 до 5000 kWh) у првој половини 2011. године, по методологији Еуростата

Напомена: наведени износи не укључују ПДВ

Слика 10. Цијене електричне енергије у КМ/kWh за индустрију (годишња потрошња од 500 до 2.000 MWh) у првој половини 2011. године, по методологији Еуростата

Напомена: наведени износи не укључују ПДВ

3.9 Остале активности

Поред напријед наведених активности, ДЕРК је током 2011. године размјењивао податке са великим бројем државних институција (Савјет министара БиХ, Дирекција за економско планирање Савјета министара БиХ, Конкурнцијски савјет БиХ, Агенција за унапређење иностраних инвестиција у БиХ, Агенција за статистику БиХ и др.), те припремао различите информације за њихове потребе.

Државна регулаторна комисија за електричну енергију, Регулаторна комисија за електричну енергију у Федерацији Босне и Херцеговине и Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске сарађују и усклађују дјеловање од свог оснивања.

У претходном периоду три регулаторне комисије припремиле су и доставиле надлежним министарствима више докумената која се односе на проблематику отварања тржишта:

- Документ о препрекама, предусловима и рјешењима за успјешно функционисање тржишта електричне енергије у БиХ,
- Документ о прелазном периоду у поступку отварања тржишта електричне енергије,
- Документ у вези препорука из студије Свјетске банке за отварање veleпродајног тржишта југоисточне Европе, као и Подлогу за израду Акционог плана за успостављање организованог veleпродајног тржишта електричне енергије у Босни и Херцеговини.

Наведени документи припремљени су да Савјет министара БиХ и владе ентитета, као носиоце енергетске политике, упознају са идентификованим предусловима и препрекама са рјешењима за успјешно функционисање тржишта електричне енергије БиХ, које укључује и успостављање организованог veleпродајног тржишта како у БиХ тако и на регионалном плану.

Активности које наводи *Регионални акциони план за отварање veleпродајног тржишта електричне енергије у Енергетској заједници*, у чијој припреми је учествовало више институција Енергетске заједнице, прије свега Стална група на високом нивоу (ПХЛГ) и Регулаторни одбор (ЕЦРБ), као и Регионална група за југоисточну Европу у оквиру Организације оператора преносног система Европе (ЕНТСО-Е), један су од приоритета дјеловања Енергетске заједнице у 2012. години.

Регионални акциони план наглашава неопходност паралелног развоја регионалног и локалних тржишта на основама локалних акционих планова за успостављање организованог veleпродајног тржишта електричне енергије, које су обавезне припремити све уговорне стране Енергетске заједнице, те Словенија, Мађарска, Грчка, Бугарска и Румунија.

Припрему докумената која се односе на проблематику отварања тржишта у БиХ, као и цјелокупну реформу енергетског сектора подржала је и Агенција за међународну сарадњу САД (USAID), кроз пројекат Асистенције регулативи и реформи енергетског сектора (*PEAP*).

Компоненте Пројекта РЕАП, који траје од 2007. године, су: (1) континуирана подршка Независном оператору система у БиХ, укључујући даљњи развој мрежних и тржишних правила како се БиХ тржиште буде интегрисало у регионално и интерно тржиште ЕУ у складу са обавезама из Уговора о успостави Енергетске заједнице, (2) праћење и асистенција у провођењу акционих планова, и (3) даљна подршка унификацији прописа, укључујући и завршетак свих активности које се односе на

израду новог закона о гасу и потребне измјене државног и ентитетских закона о електричној енергији.

Техничка помоћ Европске комисије

Европска комисија проводи програм техничке помоћи чији је циљ безбједност снабдијевања електричном енергијом и развој законодавног оквира у области електричне енергије у БиХ који је у складу са *acquis*-ом ЕУ. Кроз овај програм Европска комисија пружа подршку Босни и Херцеговини у испуњавању обавеза које произилазе из Споразума о стабилизацији и придруживању, у дијелу који се односи на енергетски сектор, те правних обавеза БиХ према Уговору о успостави Енергетске заједнице. Двогодишњи програм обухваћа сљедеће компоненте:

- Успостава законодавног оквира који је у функцији безбједности снабдијевања електричном енергијом у Брчко Дистрикту БиХ,
- Оцјена електроенергетског законодавног оквира БиХ,
- Развој спроведбеног акционог плана,
- Развој законодавног оквира који је у складу са *acquis*-ом ЕУ.

До краја 2011. године успјешно су окончане активности садржане у прве двије компоненте, које укључују успоставу регулаторне праксе у Брчко Дистрикту БиХ и израду Извјештаја који даје преглед усаглашености примарне електроенергетске легислативе у БиХ са *acquis*-ом ЕУ укључујући садржину Трећег пакета. ДЕРК ће наставити своје активно учествовање у Програму и у 2012. години, у току које је планирано окончање преостале двије компоненте.

Исходи ријешених судских спорова

Након што је то претходно у 2008. години учинио двјема пресудама, а потом још једном у 2009. години, са још двије пресуде у 2011. години Суд Босне и Херцеговине је потврдио да су одлуке ДЕРК-а које је доносио биле законите, односно да су донијете без повреде материјалних прописа или правила поступка. Посљедње двије пресуде донијете су по захтјевима Електропривреде Републике Српске за судску ревизију двије одлуке ДЕРК-а о одређивању тарифа за помоћне услуге из марта и јуна 2009. године.

Нови захтјеви за преиспитивање меритума неке одлуке из регулаторне праксе државног регулатора пред Судом БиХ нису подношени.

4. МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ

4.1 Енергетска заједница

Уговор о успостави Енергетске заједнице, који је потписан 25. октобра 2005. године и ступио на снагу 1. јула 2006. године, омогућава креирање највећег интерног тржишта за електричну енергију и гас на свијету, у којем ефективно учествује Европска унија са једне стране и слиједећих девет Уговорних страна: Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Македонија, Молдавија, Хрватска, Србија, Украјина и УНМИК – Косово.¹

У складу са израженим интересом, у раду тијела Енергетске заједнице учествују: Аустрија, Бугарска, Чешка, Француска, Грчка, Италија, Кипар, Мађарска, Низоземска, Њемачка, Пољска, Румунија, Словачка, Словенија и Уједињено Краљевство. Ових 15 тзв. земаља учесница из Европске уније директно учествује у раду тијела Енергетске заједнице, а њихове позиције приликом гласања изражава Европска комисија.

Статус посматрача у тијелима Енергетске заједнице имају Арменија, Грузија, Норвешка и Турска.

Инвестиције, економски развој, безбједност снабдијевања енергијом, социјална безбједност, солидарност и узајамно повјерење су кључне ријечи које карактеришу Енергетску заједницу, која је формирана као први заједнички институционални пројекат предузет од стране земаља из југоисточне Европе које нису чланице Европске уније. Енергетска заједница има амбиције на три нивоа: националном, регионалном и паневропском.

Основни циљеви Енергетске заједнице су креирање стабилног и јединственог регулаторног оквира и тржишног простора који обезбјеђује поуздано снабдијевање енергентима и може привући инвестиције у секторе електричне енергије и природног гаса. Поред тога то је развој алтернативних праваца снабдијевања гасом и побољшање стања у животној средини, уз примјену енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора.

Закључивањем овог Уговора, уговорне стране из региона се обавезују да између себе успоставе заједничко тржиште електричне енергије и гаса које ће функционисати по стандардима тржишта енергије ЕУ са којим ће се интегрисати. То се постиже постепеним преузимањем дијелова *acquis*-а ЕУ, који се односе на енергију, заштиту околине и конкуренцију. Ради се о имплементацији одговарајућих директива и уредби ЕУ за области енергије и заштите околине (видјети табелу 7).

¹ Ова листа одражава Уговорне стране на дан 31. децембра 2011. године. Молдавија има статус Уговорне стране од 1. маја 2010. године, а Украјина од 1. фебруара 2011. године.

Табела 7. *Acquis* Енергетске заједнице

Acquis, односно правни оквир Енергетске заједнице који се константно развија од 2005. године, и даље у свом средишту има двије директиве које предвиђају заједничке прописе за интерна тржишта електричне енергије и природног гаса. Оне су допуњене прописима о прекограничној трговини, као и хоризонталним прописима у областима заштите околиша, конкуренције и обновљивих извора енергије. У 2007. години *acquis* је проширен на директиве ЕУ о безбједности снабдијевања електричном енергијом и гасом, а од 2008. године појам ‘мрежна енергија’ који се иницијално односио на електричну енергију и гас укључује и нафтни сектор. 2009. и 2010. *acquis* је даље проширен директивама о енергетској ефикасности (Директиве о енергетској ефикасности зграда, енергетском означавању, те о енергетској ефикасности за крајње кориснике и енергетским услугама).

Acquis о електричној енергији

- Директива 2003/54/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о заједничким правилима унутрашњег тржишта електричне енергије,
- Директива 2005/89/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 18. јануара 2006. године о мјерама за безбједност снабдијевања електричном енергијом и улагање у инфраструктуру,
- Уредба 1228/2003/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о условима приступа мрежи за прекограничну трговину електричне енергије.

Acquis о гасу

- Директива 2003/55/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2003. године о заједничким правилима унутрашњег тржишта природног гаса,
- Директива 2004/67/ЕЦ Савјета Европске уније од 26. априла 2004. године о мјерама за безбједност снабдијевања природним гасом,
- Уредба 1775/2005/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 28. септембра 2005. године о условима приступа мрежи транспорта природног гаса.

Acquis о животној средини

- Директива Савјета Европске заједнице 85/337/ЕЕЦ од 27. јуна 1985. године о оцјени утицаја јавних и приватних пројеката на околиш, са амандманима од 3. марта 1997. године (Директива 97/11/ЕЦ) и Директивом 2003/35/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 26. маја 2003. године,
- Директива 2005/33/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 6. јула 2005. којом се допуњава Директива 1999/32 од 26. априла 1999. године у вези са смањењем садржаја сумпора у неким течним горивима; имплементација до 31. децембра 2011. године,
- Директива 2001/80/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 23. октобра 2001. године о ограничењу емисије загађивача ваздуха из великих термоелектрана ($\geq 50\text{MW}$); имплементација до 31. децембра 2017. године,
- Члан 4(2) Директиве Савјета Европске заједнице 79/409/ЕЕЦ од 2. априла 1979. године о заштити птица,
- Настојање за приступ Куото протоколу и провођење Директиве 96/61/ЕЦ од 24. септембра 1996. године о превенцији и контроли загађења.

Acquis о конкуренцији

Нису дозвољене и биће процјењиване у складу са чл. 81., 82. и 87. Уговора о успостави Европске заједнице слиједеће активности:

- Спријечавање, ограничавање или поремећај конкуренције,
- Злоупотреба доминантне позиције,
- Пружање јавне помоћи која узрокује или пријети поремећајем конкуренције.

Поштоваће се одредбе Уговора о успостави Европске заједнице, посебно члана 86. које се односе на јавна предузећа и предузећа којима су дата посебна права.

Acquis о обновљивим енергетским ресурсима

- Директива 2001/77/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 27. септембра 2001. године о промоцији електричне енергије произведене коришћењем обновљивих извора на унутрашњем тржишту,
- Директива 2003/30/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 8. маја 2003. године о промоцији коришћења био-горива или других обновљивих горива у транспорту.

Наставак на слиједећој страници ⇒

⇒ *Наставак Табеле 7 са претходне странице*

Поред *аццус*-а ЕУ, Министарски савјет је усвојио неколико независних мјера које се односе на рјешавање спорова, успостављање тзв. ‘8. региона’ у циљу олакшавања прекограничне трговине електричном енергијом, те мјере за координацију безбједности снабдијевања.

Показатељ даљег развоја *аццус*-а Енергетске заједнице су препоруке Министарског савјета из 2010. године којима су Уговорне стране позване да спроведу нове прописе Европске уније о интерном енергетском тржишту који сачињавају тзв. ‘Трећи пакет’ и Директиву 2009/28/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 23. априла 2009. године о промоцији коришћења енергије из обновљивих извора, која допуњује и замјењује Директиве 2001/77/ЕЦ и 2003/30/ЕЦ. Одлуком Министарског савјета из 2011. године прописи који сачињавају ‘Трећи пакет’, осим Уредбе 713/2009/ЕЦ, постали су правно обавезујући и за Уговорне стране Енергетске заједнице, уз рок за имплементацију до 1. јануара 2015. године.

Трећи пакет

- Уредба 713/2009/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 13. јула 2009. о успостављању Агенције за сарадњу енергетских регулатора,
- Уредба 714/2009/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 13. јула 2009. о условима приступа мрежи за прекограничну трговину електричне енергије, која замјењује Уредба 1228/2003/ЕЦ,
- Уредба 715/2009/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 13. јула 2009. о условима приступа мрежи за прекограничну трговину природног гаса, која замјењује Уредба 1775/2005/ЕЦ,
- Директива 2009/72/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 13. јула 2009. о заједничким правилима унутрашњег тржишта електричне енергије, која замјењује Директиву 2003/54/ЕЦ,
- Директива 2009/73/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 13. јула 2009. о заједничким правилима унутрашњег тржишта природног гаса, која замјењује Директиву 2003/55/ЕЦ.

Напомена: Текст прописа ЕУ који се наводе у овој табели доступан је у оквиру интернет презентације Државне регулаторне комисије за електричну енергију (www.депк.ба).

Енергетска заједница је успостављена на период од 10 година, који истиче у јулу 2016. године и који може бити продужен једногласном одлуком њеног Министарског савјета.

У циљу обезбјеђења адекватног вођења процеса успоставе и функционисања Енергетске заједнице, основане су слиједеће институције: Министарски савјет, Стална група на високом нивоу, Регулаторни одбор, Форум за електричну енергију (Атински форум), Форум за гас (Мариборски форум), Социјални форум, Форум за нафту (са сједиштем у Београду) и Секретаријат.

Министарски савјет, као највише тијело Енергетске заједнице обезбјеђује постизање циљева утврђених Уговором о успостави Енергетске заједнице. Министарски савјет чине по један представник сваке Уговорне стране и два представника Европске уније.

Стална група на високом нивоу (ПХЛГ), која окупља више званичнике Уговорних страна и два представника Европске

Слика 11. Географски обухват Енергетске заједнице

комисије, обезбјеђује континуитет састанака Министарског савјета и провођење договорених активности, те одлучује о провођењу мјера у одређеним областима.

Регулаторни одбор Енергетске заједнице (ЕЦРБ), са сједиштем у Атини, чине представници државних регулаторних тијела земаља региона, а Европску унију представља Европска комисија, уз помоћ по једног регулатора из земаља учесница из ЕУ, те једног представника Агенције за сарадњу енергетских регулатора (АЦЕР). ЕЦРБ разматра питања регулаторне сарадње и може прерасти у тијело које доноси регионалне регулаторне одлуке и служи као институција за рјешавање спорова. Регулаторни одбор има главну улогу у раду проширеног тржишта. Према мишљењу Европске комисије ово над-национално регулаторно тијело може постати модел за друге дијелове свијета.

Форуми Енергетске заједнице, посвећени електричној енергији, гасу, нафти и социјалним аспектима, окупљају све заинтересоване актере – представнике влада, регулатора, компанија, купаца, међународних финансијских институција и др.

Секретаријат Енергетске заједнице, са сједиштем у Бечу, представља кључни административни фактор и заједно са Европском комисијом обезбјеђује неопходну сарадњу и пружа подршку за рад других институција. Секретаријат је одговоран за надгледање одговарајуће спроведбе обавеза Уговорних

*2. Günther Oettinger,
комесар одговоран за
енергетска питања ЕУ:
“...Данас је Енергетска
заједница модел
регионалне сарадње по
питању енергије на ширем
европском подручју које се
простире од Лисабона до
Кијева и од Тиране до
Хелсинкија.*

*...Унапређење регионалних
енергетских система и
трговине не помаже само
појединачно Уговорним
странама, већ доприноси
безбједности снабдијевања
широм Европе.”*

*Из изјаве поводом јубилеја
Енергетске заједнице,
Беч, 25. октобра 2011.*

страна и подноси годишњи извјештај о напретку Министарском савјету. У том смислу Секретаријат дјелује као ‘чувар’ Уговора о успостави Енергетске заједнице док Европска комисија има улогу генералног координатора у складу са истим Уговором.

У октобру 2011. године Конференцијом на високом нивоу обиљежена је пета годишњица ступања на снагу Уговора о успостави Енергетске заједнице. У протеклом периоду Енергетска заједница је израсла у зрелу организацију која обезбјеђује чврст институционални оквир за сарадњу, међусобну подршку и размјену искустава и стога служи као модел за регионалну сарадњу у вези енергетских питања.

Учешћем у овом процесу Босна и Херцеговина потврђује своју опредјељеност за реформу енергетског сектора, либерализацију тржишта енергије и усклађивање своје политике са чланицама ЕУ.

Рад Државне регулаторне комисије за електричну енергију, из домена Енергетске заједнице, одвијао се уз неопходну сарадњу са Министарством спољне трговине и економских односа БиХ, затим кроз подршку и допринос реализацији различитих пројеката у функцији успоставе Енергетске заједнице и нарочито кроз проактиван однос у истраживањима које су планирале и проводиле различите групе ширег тематског спектра, а које окупљају енергетске регулаторе из региона и Европске уније.

Тежиште активности ДЕРК-а у Енергетској заједници и даље је смјештено у Регулаторни одбор, у којем Државна регулаторна комисија за електричну енергију представља и заступа интересе Босне и Херцеговине. Формална успостава Регулаторног одбора Енергетске заједнице, извршена је 11. децембра 2006. године у Атини. Током 2011. године, Регулаторни одбор одржао је три састанка.

Предсједник ЕЦРБ-а у 2010. и 2011. години био је Мирсад Салкић, члан ДЕРК-а, а афирмацији Регулаторне комисије доприноси и мр.сц. Един Заметица, секретар, који од 2007. године предсједава Радном групом за заштиту купаца.

Регулаторни одбор значајан дио својих активности организује кроз више радних група, уз подршку одговарајућег одјела Секретаријата Енергетске заједнице.

Радна група за електричну енергију (EWG) је током 2011. године била усмјерена на процес успостављања јединственог механизма алокације прекограничних преносних капацитета, успостављање балансног механизма, питања дизајна и отварања тржишта, те хармонизацију система лиценцирања у региону.

Оперативно организујући свој рад успоставом неколико под-група, EWG је припремила неколико вриједних докумената, извјештаја и упоредних анализа, међу којима посебан значај има *Извјештај о баланским механизмима у југоисточној Европи*, *Студија о регулаторним подстицајима за инвестирање* и *Нацрт смјерница за регулаторни надзор тржишта*, који је предмет јавне расправе. EWG је посебан допринос дала у припреми *Регионалног акционог плана за отварање велепродајног тржишта у југоисточној Европи*. Овај план је заједнички документ ПХЛГ, ЕЦРБ и ЕНТСО-Е.

EWG припрема преглед регулаторног окружења, идентификује правне и финансијске препреке и предлаже рјешења на регионалном и националном нивоу за имплементацију и функционисање нових механизма у оквиру регионалног тржишта југоисточне Европе. Домен дјеловања радне групе захтијева широк спектар знања укључујући техничка, правна и финансијска питања.

Радна група за гас (GWG) посвећена је развоју тржишта гаса у региону, које је мање развијено од тржишта електричне енергије. Свега неколико земаља има развијено тржиште, док се у осталим гас користи у ограниченом обиму или никако. Тренутно постоји велики број пројеката који су у функцији развоју тржишта гаса у региону. Радна група је током 2011. године била фокусирана на израду *Препорука за финансирање инвестиција у Гасни прстен Енергетске заједнице*, чији завршетак је планиран у 2012. години. Реализација Гасног прстена би значајно допринијела безбједности снабдијевања и даљој гасификацији у југоисточној Европи.

Радна група је окончала активности на изради *Извјештаја о моделима гасног тржишта у Енергетској заједници и њиховој усклађености са Уредбом 1775/2005/ЕЦ*, са нагласком на принципе транспарентности и санкција. Поред тога, GWG је пратила практичну имплементацију Уредбе у области трговине укапљеним гасом и складиштења природног гаса.

Радна група за заштиту купаца (CWG) је и у 2011. години прије свега била посвећена развоју механизма за заштиту купаца у процесу либерализације тржишта енергије. CWG је припремила више докумената који се односе на стање у Енергетској заједници укључујући *Извјештај о заштити угрожених купаца*, *Преглед пракси у области рјешавања жалби купаца*, *Студија о препорукама за увођење интелигентних бројила*, *Анализу праксе издавања рачуна за гас* и ажурирање анализе која се односи на електричну енергију.

Посебну пажњу Група је посветила квалитету снабдијевања, реализујући *Студију о препорукама за прикупљање података о квалитету услуге, извјештавању и ревизији у Енергетској*

заједници и *Извјештај о упоредној анализи о квалитету снабдијевања електричном енергијом*, који је резултат сарадње са Савјетом европских енергетских регулатора (ЦЕЕР) и представља прилог Петој ЦЕЕР-овој упоредној анализи квалитета снабдијевања електричном енергијом.

У наредном периоду Радна група планира наставити активности на заштити угрожених категорија купаца, на анализирању проблематике промјене снабдијевача, прикључивања купаца на мрежу и производње електричне енергије од стране малих купаца.

Имплементациона група за успоставу Канцеларије за координисане аукције у југоисточној Европи (SEE CAO IG). Повећани обим трговине који је остварен као посљедица либерализације електроенергетских тржишта дошао је до тачке у којој лимитирајући прекогранични преносни капацитети постају препрека за даље повећање обима прекограничне трговине електричном енергијом.

Координисане аукције прекограничних преносних капацитета представљају корак даље у настојању да се у што већем обиму искористе постојеће конекције између националних електроенергетских система, тј. да се максимализује степен њиховог коришћења. Да би се овај циљ остварио формирана је Имплементациона група за успоставу Канцеларије за координисане аукције у југоисточној Европи (SEE CAO IG) која се састоји од представника регулаторних тијела и оператора преносних система.

Овакав састав уважава чињеницу да је за третман проблематике координисаних аукција неопходна континуирана и тијесна сарадња између оператора система и регулатора у региону. Према првобитном Акционом плану почетак рада Канцеларије се очекивао почетком 2009. године. Међутим, због низа отворених питања која укључују начин расподеле прихода и дефинисање граница региона које ће Канцеларија покривати, постојања правних препрека у националним законодавствима земаља учесница, те избора локације саме Канцеларије, њена успостава пролонгирана је за 2012. годину.

Пролонгиране су такођер и остале активности које су биле планиране првобитним акционом планом, али се у 2012. години очекује наставак активности, с обзиром да је одређено да ће сједиште Канцеларије бити у Подгорици и да је већина оператора преносног система земаља у региону потписала Споразум о оснивању Канцеларије за координисане аукције.

Независни оператор система у БиХ је потписао наведени Споразум 5. фебруара 2011. године, чиме је потврђена вјеродостојност Босне и Херцеговине да заједно са другим чланицама тзв. '8. региона' у потпуности испоштује своје обавезе према Уговору о успостави Енергетске заједнице.

4.2 Регионална асоцијација енергетских регулатора – ЕРРА

Регионална асоцијација енергетских регулатора (*Energy Regulators Regional Association – ЕРРА*) је организација независних регулаторних тијела за енергију централне и источне Европе и нових независних држава у региону. ЕРРА има 24 пуноправна члана, као и три придружена члана из региона. У раду ЕРРА-е дјелује и шест додатних придружених чланова ван региона, од којих се истиче Национална асоцијација регулаторних комисија САД (*National Association of Regulatory Utility Commissioners*).

Циљеви ЕРРА-е су побољшање регулисања енергетских дјелатности у земљама чланицама, подстицање развоја независних и стабилних регулатора, побољшање сарадње између регулатора, размјена информација, истраживачког рада и искуства између чланова, бољи приступ информацијама о свјетском искуству у регулисању енергетских дјелатности.

Државна регулаторна комисија за електричну енергију је пуноправан члан ЕРРА-е од 19. маја 2004. године. На Генералној скупштини одржаној у мају 2010. године, као придружени чланови ове организације примљене су и двије ентитетске регулаторне комисије ФЕРК и РЕРС.

Представници ДЕРК-а активно учествују у раду Генералне скупштине, Инвестиционе конференције и у раду сталних комитета и радних група, од којих се посебно издвајају Стални комитет за тарифе и цијене и Стални комитет за лиценце и конкуренцију, у којем је Саша Шћекић, руководилац Сектора за лиценце и техничке послове у ДЕРК-у, 2010. године изабран за предсједавајућег комитета, те Радна група за правну регулативу.

Слика 12. Чланство у ЕРРА-и

ЕРРА је период између децембра 2010. и маја 2011. године посветила обиљежавању своје десете годишњице. Раст у чланству и тренутни географски обухват истиче континуирано испуњавање и привлачење својој мисији: побољшање регулације, сарадње, ауторитета и независности енергетских регулатора. Јубилеј је био повод изражавања достигнућа у едукацији, техничкој размјени и инвестирању у земље чланице. Јединствена међународна улога и мисија коју ЕРРА испуњава доприноси ефикасном раду енергетских регулатора. Десета ЕРРА конференција о енергетским инвестицијама и регулацији одржана у мају 2011. године у Ст. Петербургу (Русија) препозната је као најзначајнији догађај у обиљежавању јубилеја.

Најважније теме обрађиване у 2011. години односе се на економску кризу и тржишта енергије (смањење потражње, нове инвестиције, регулација тарифа), процјену ефикасности дистрибутивних компанија, структуру тржишта, могућности пружања помоћних и баланских услуга у малим системима, индикаторе перформанси дистрибутивних компанија након приватизације, регулаторни надзор велепродајног и малопродајног тржишта у транзицији ка либералном моделу, регулаторне аспекте енергетске ефикасности, комерцијалне губитке и ненаплаћена потраживања, алокацију трошкова и профита код електрана са комбинованим циклусом, потицајне тарифе, балансне уговоре, регулацију наспрам конкуренције на тржиштима енергије, однос регулатора и других тијела у обезбјеђењу конкуренције у енергетском сектору, регулаторне импликације трећег енергетског пакета ЕУ, независност регулаторног тијела и узајамни однос са другим државним институцијама, регулаторно-правни аспекти климатских промјена, државно наспрам приватног власништва у енергетском сектору итд.

Поред активног рада у тијелима ЕРРА-е, пружањем релевантних информација о енергетском сектору Босне и Херцеговине, посебно у регулаторној пракси, Државна регулаторна комисија за електричну енергију испуњава своју улогу, коју је стекла чланством у ЕРРА-и.

4.3 Медитеранска радна група за регулисање електричне енергије и природног гаса – МЕДРЕГ

Медитеранска радна група за регулисање електричне енергије и природног гаса – МЕДРЕГ, која је основана као радна група у мају 2006, данас је непрофитно удружење које је у складу са италијанским законом успостављено у Риму 2007. године. МЕДРЕГ окупља регулаторна тијела из: Албаније, Алжира, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Египта, Француске, Грчке, Хрватске, Италије, Израела, Јордана, Кипра, Малте, Марока, Палестинске управе, Португала, Словеније, Шпаније, Туниса и Турске.

Организациона структура МЕДРЕГ-а обухваћа Генералну скупштину која се састаје два пута годишње и четири *ad hoc* групе: (1) за институционална питања (којом председава Француска), (2) за електричну енергију (којом председава Египат), (3) за гас (којом председава Турска) и (4) за околину, обновљиве изворе енергије и енергетску ефикасност (којом председава Шпанија). *Ad hoc* групе се окупљају најмање два пута годишње.

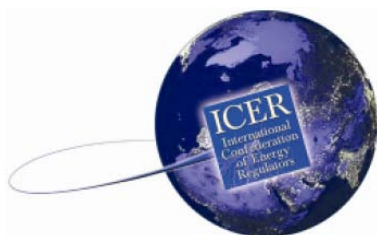
МЕДРЕГ има подршку Италијанске владе, РЕМЕП-а (Евро-медитеранска енергетска платформа из Рима), Европске комисије и ЦЕЕР-а (Савјет европских енергетских регулатора). МЕДРЕГ је суфинансиран од стране Европске уније у циљу промоције јасних, стабилних и усклађених правих и регулаторних оквира, као и омогућавања инвестирања, развоја инфраструктуре и интерконекција, ефикасности и интеграције енергетских тржишта који су базирани на безбједним, економичним и еколошки одрживим енергетским системима у Медитеранском базену. Осим тога, МЕДРЕГ омогућава сарадњу, размјену информација и узајамну помоћ регулаторних комисија из земаља ЕУ и Медитерана, обезбјеђујући максималне користи за купце енергије у оба региона.

Министарска декларација која је потписана на Кипру у децембру 2007. године од стране министара евро-медитеранских земаља потврдила је јединствену и стратешку улогу МЕДРЕГ-а у успостављању и јачању сарадње између енергетских регулатора, јачању транспарентности, унапређивању заједничког знања и давању доприноса хармонизацији регулаторног оквира на евро-медитеранском енергетском тржишту.

За разлику од редовног учешћа на састанцима Генералне скупштине, представници ДЕРК-а не присуствују састанцима *ad hoc* група али активно припремају информације и коментаре на нацрте докумената.

На састанцима Генералне скупштине у 2011. години, МЕДРЕГ је као један од главних својих циљева потврдио развој и усклађивање регулаторног оквира у функцији нових инвестиција у енергетску инфраструктуру и интеграција регионалног тржишта. У ову сврху као интерни посматрач који може дати регулаторну анализу будућих средњерочних и дугорочних инвестиција у овом региону дјелује Радна група за инфраструктурне инвестиције. Информисаност и размјену информација и промоцију активности МЕДРЕГ-а између земаља чланица унапређује Група за комуникацију у којој свако регулаторно тијело земље чланице кандидује свог представника.

4.4 Међународна конфедерација енергетских регулатора – ИЦЕР

Међународна конфедерација енергетских регулатора (ИЦЕР) је добровољни оквир за сарадњу енергетских регулатора на свјетском нивоу. Циљ ИЦЕР-а је да побољша информисаност јавности и креатора политичких одлука, као и разумијевања регулисања енергије, и његове улоге у рјешавању широког спектра социо-економских, околних и тржишних питања.

Конфедерација, кроз редовне и структурисане контакте и сарадњу међу регулаторима, врши заједничке анализе различитих регулаторних тема, омогућава размјену информација и најбољих регулаторних пракси и промовише размјену у области едукације.

Рад ИЦЕР-а је усмјерен на слиједеће кључне области: поузданост и безбједност снабдијевања, улога регулатора у изазовима које носе климатске промјене, конкуренција и приуштивост, те независност, овлашћења, одговорности и обука регулатора.

Преко 200 регулаторних тијела са шест континената, путем регионалних регулаторних асоцијација (слика 13) остварује чланство у ИЦЕР-у и учествује у његовом раду.

Слика 13. Регионалне регулаторне асоцијације у чланству ИЦЕР-а

4.5 Међународна мрежа енергетских регулатора – ИЕРН

Међународна мрежа енергетских регулатора (*International Energy Regulation Network – ИЕРН*) је интернет платформа која је успостављена 2003. године од стране Другог Свјетског енергетског регулаторног форума (WFER). Циљ ИЕРН-а је

омогућити размјену информација о регулисању тржишта електричне енергије и природног гаса, како за добробит регулаторних тијела, тако и других заинтересованих корисника. ИЕРН води Школа регулације у Фиренци уз блиску сарадњу са Савјетом европских енергетских регулатора (ЦЕЕР).

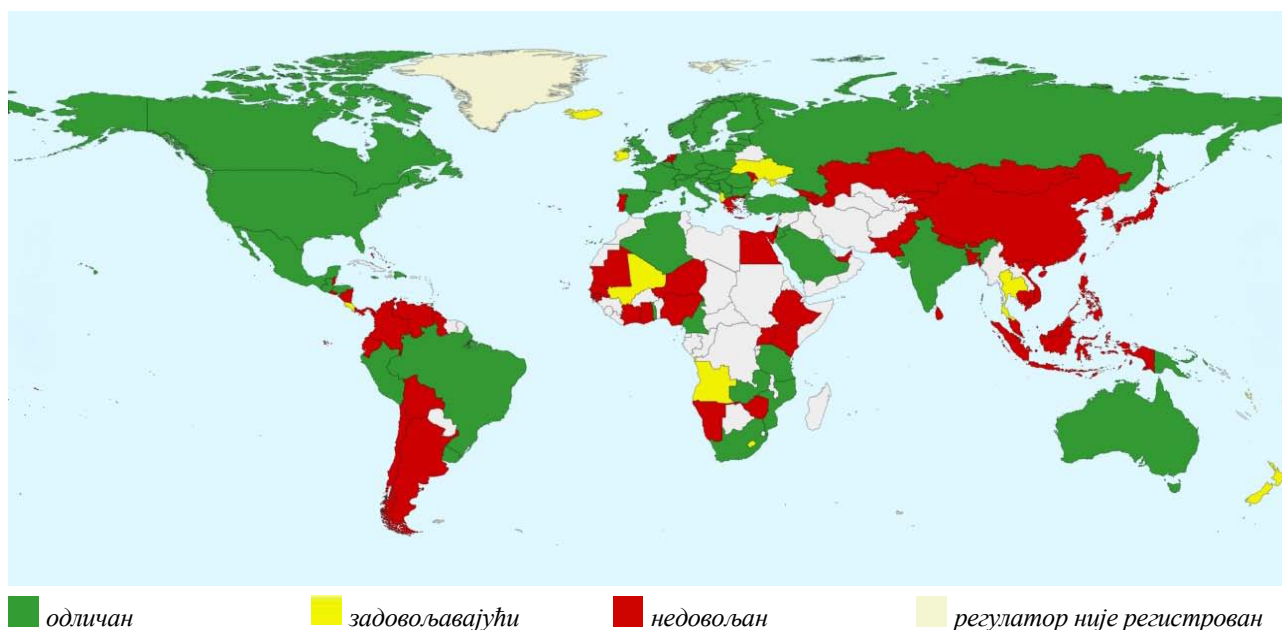
ИЕРН је мјесто гдје регулатори могу размијенити информације о могућностима стручног усавршавања, конференцијама и *он-лине* ресурсима за регулисање енергије. Дугорочно, ИЕРН-ов циљ је да постане не само субјекат за омогућавање размјене постојећих информација, већ и креатор интерних радних докумената заснованих на најбољој пракси.

ИЕРН окупља 311 регулаторних тијела која су уједно и чланови регионалних регулаторних асоцијација.

Да би се гарантовао квалитет података који се могу наћи на интернет страници, главна регионална удружења регулатора широм свијета, појединачни регулатори енергије и више међународних институција пружају подршку ИЕРН-у. ДЕРК је директно учествовао у креирању ове Мреже, те су подаци о енергетском сектору и регулаторној пракси БиХ учињени доступним и на овај начин.

У 2011. особље ДЕРК-а је активно учествовало у достави података за ИЕРН-ове *он-лине* упитнике чији је циљ давање информација о регулисању електричне енергије, нарочито о обиму активности регулаторних тијела укључујући пренос, дистрибуцију, производњу, велепродају, малопродају итд. као и ажурирању већ постојећих података. Овакав приступ омогућава да релевантне информације које обезбјеђује ова платформа буду доступне заинтересованим корисницима на благовремен и ефикасан начин.

Слика 14. Квалитет доставе података ИЕРН-у

5. REVIZIJSKI IZVJEŠTAJ

Законом о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у БиХ утврђено је да се ДЕРК финансира из сопствених прихода. Основни приход ДЕРК-а у 2011. години је била регулаторна накнада коју су плаћали власници лиценци за пренос електричне енергије, независног оператора система и међународну трговину електричном енергијом. Регулаторна накнада се одређује тако да покрије трошкове ДЕРК-а, а за процијењени вишак прихода над расходима се умањују обавезе за плаћање регулаторне накнаде у наредном периоду.

Финансијско пословање ДЕРК-а углавном покрива сљедећа подручја:

- настанак и подмирење финансијских обавеза за потребе дефинисане у одобреном финансијском плану,
- краткорочно планирање и управљање новчаним токовима,
- редовно праћење реализације финансијског плана за текућу годину,
- анализа и процјена будућих новчаних токова у сврху припреме новог финансијског плана,
- припрема финансијског плана за наредну годину,
- унутрашње финансијско извјештавање као основа за доношење одговарајућих пословних одлука,
- финансијско извјештавање према спољним тијелима, овлашћеним институцијама и јавности.

“По нашем мишљењу, финансијски извјештаји приказују објективно, у свим материјално значајним ставкама, финансијски положај Државне регулаторне комисије за електричну енергију (ДЕРК) на дан 31. децембра 2010. године, те резултате његовог пословања и промјене у новчаном току за годину која је тада завршила у складу с Међународним стандардима финансијског извјештавања (“МСФИ”).”
(“РЕВИК”, 22. марта 2011.)

Кончан резултат свих наведених активности и донесених одлука су финансијски извјештаји којима су исказани резултати пословања на крају пословне године. Сваке године се врши ревизија финансијских извјештаја ДЕРК-а с циљем независне и непристрасне провјере исказаних резултата пословања, као и усклађености тих поступака са важећим прописима.

У току 2011. године ревизију финансијских извјештаја ДЕРК-а за претходну годину вршило је друштво за ревизију, рачуноводство и консалтинг “РЕВИК” д.о.о. Сарајево, са којим је закључен уговор на основу објављеног јавног позива за обављање услуга ревизије.

Обављајући ревизију у складу са Међународним ревизијским стандардима ревизори су прикупили доказе о износима и другим подацима објављеним у финансијским извјештајима како би се у разумној мјери увјерили да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешке. Осим утврђивања реалности финансијских извјештаја у цјелини, ревизија је подразумијевала и истовремену оцјену

примијењених рачуноводствених политика и значајних процјена извршених од стране руководства ДЕРК-а.

На основу прибављених доказа независни ревизор је позитивно оцијенио финансијске извјештаје ДЕРК-а за 2010. годину. Тиме је ДЕРК задржао највишу ревизијску оцјену како исказаних резултата пословања, тако и приказаног стања средстава, обавеза и капитала.

У том правцу настављено је побољшавање система финансијског управљања и унутрашње контроле, који обезбјеђују добро организован и ефикасан рад уз истовремену превенцију или идентификацију могућих грешака ради заштите имовине од било каквих губитака узрокованих непажњом или лошим управљањем.

За савјесност у располагању средствима и усклађеност пословања с важећим законским прописима ДЕРК је у претходним периодима, приликом разматрања ревизијског извјештаја Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине, јавно похваљиван од стране оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

Провођењем екстерне ревизије ДЕРК обезбјеђује и независан и поуздан извјештај о коришћењу имовине те управљању приходима и расходима. Ради пружања информација о свом финансијском положају и резултатима пословања заинтересованим лицима и широј јавности ревизијски извјештај се сваке године објављује. Ревидовани финансијски извјештаји за 2010. годину су објављени у “Службеном гласнику БиХ”, број 34/11 и у оквиру интернет презентације ДЕРК-а www.derk.ba.

6. ОСНОВНИ ПРАВЦИ АКТИВНОСТИ У 2012. ГОДИНИ

Државна регулаторна комисија за електричну енергију наставиће своје активности на креирању услова за слободну трговину и континуирано снабдијевање електричном енергијом по унапријед дефинисаном стандарду квалитета за добробит грађана Босне и Херцеговине, уз поштовање важећих закона, одговарајућих европских директива и правила о унутрашњем тржишту електричне енергије. У том смислу представници ДЕРК-а ће учествовати у планираној ревизији и даљем развоју правног оквира који се односи на електроенергетски сектор.

ДЕРК ће и у 2012. години сарађивати са Парламентарном скупштином Босне и Херцеговине, а посебно са Комисијом за саобраћај и комуникације Представничког дома ПС БиХ и Комисијом за спољну и трговинску политику, царине, саобраћај и комуникације Дома народа ПС БиХ. Нарочито се истиче важност остваривања континуитета размјене информација и усклађености кључних регулаторних активности са Министарством спољне трговине и економских односа БиХ, које је надлежно за креирање политике у складу са Законом о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у БиХ.

Сви досадашњи модалитети међусобног праћења и усклађивања дјеловања наставиће се и у 2012. години са Регулаторном комисијом за електричну енергију у Федерацији Босне и Херцеговине и Регулаторном комисијом за енергетику Републике Српске, као и са другим регулаторним тијелима успостављеним на државном нивоу, прије свега са Конкурентским савјетом БиХ.

Уважавајући потребу различитих нивоа одлучивања за квалитетним и поузданим статистичким податцима у подручју енергије ДЕРК жели остати активан административни извор и референтан генератор ових података с којим циљем ће наставити досадашњу сарадњу са Агенцијом за статистику БиХ.

Такођер, ДЕРК ће пратити активности и трендове у комплетном енергетском сектору и непосредно се укључивати у све релевантне догађаје.

Кроз своје дјеловање ДЕРК ће бити усмјерен на:

- доношење тарифа у оквиру својих надлежности,
- издавање лиценци,
- регулаторни надзор лиценцираних субјеката,

- креирање нових регулаторних правила, те анализирање раније донешених регулаторних правила и постојеће праксе, уз преглед и ревизију аката ДЕРК-а,
- развој модела пружања помоћних услуга,
- уређење јединственог тржишта електричне енергије, уз посебан фокус на проблематику отварања велепродајног тржишта,
- јачање капацитета у смислу испуњавања међународних обавеза у вези са регулаторним извјештавањем,
- социјални аспект у домену регулаторне праксе,
- праћење примјене ИТЦ механизма и успоставе механизма координисаних експлицитних аукција капацитета,
- одобравање и надзирање правила која развију НОС БиХ и Електропренос БиХ,
- праћење припреме *Индикативног плана развоја производње за период од 2013. до 2022. године*, те одобравање *Дугорочног плана развоја преносне мреже за период од 10 година*, као и *Плана инвестиција Електропреноса БиХ*,
- информисање регулисаних субјеката и јавности о регулаторној пракси,
- обављање осталих послова који му буду повјерени у надлежност.

ДЕРК планира активно учешће у припреми и реализацији Акционог плана и Развоја легислативе у електроенергетском сектору БиХ према *acquis*-у ЕУ, уз давање доприноса уклањању недостатака у електроенергетском сектору који су наведени у *Извјештају Европске комисије о напретку БиХ у 2011. години* и документу *Стратегија проширења и кључни изазови 2011-2012.*

У центру занимања биће и активности међународних тијела које се односе на регулисање тржишта електричне енергије, прије свега оних у чијем раду ДЕРК и сам учествује:

- ЕЦРБ – Регулаторни одбор Енергетске заједнице (укључујући Радну групу за електричну енергију, Радну групу за гас, Радну групу за заштиту купаца и Имплементациону групу за успоставу Канцеларије за координисане аукције у југоисточној Европи),
- ЕРРА – Регионална асоцијација енергетских регулатора (укључујући Стални комитет за лиценце и конкуренцију, Стални комитет за тарифе и цијене и Радну групу за правну регулативу),

- МЕДРЕГ – Медитеранска радна група за регулисање електричне енергије и природног гаса (укључујући *ad hoc* радне групе за институционална питања, електричну енергију, гас, те околину, обновљиве изворе и енергетску ефикасност),
- ИЦЕР – Међународна конфедерација енергетских регулатора,
- ИЕРН – Међународна мрежа енергетских регулатора.

ДЕРК ће, такођер, наставити праћење рада Савјета европских енергетских регулатора (ЦЕЕР) и Агенције за сарадњу енергетских регулатора (АЦЕР).

Уважавајући чињеницу да су нови прописи Европске уније о интерном енергетском тржишту (Трећи пакет) путем Уговора о успостави Енергетске заједнице постали обавезујући и за Босну и Херцеговину, са роком њихове транспозиције и имплементације у домаће законодавство и електроенергетску праксу до 1. јануара 2015. године, ДЕРК ће у наредном периоду посветити детаљној анализи садржине Трећег пакета либерализације енергетског тржишта ЕУ како би се активности практичне имплементације свих релевантних одредби што успјешније одвијала.

Додатне информације о раду и поступцима које води Државна регулаторна комисија за електричну енергију могу се наћи у оквиру интернет презентације на адреси www.derk.ba, односно добити контактом на телефоне 035 302060 и 302070, телефах 035 302077, е-маил info@derk.ba или у сједишту ДЕРК-а у Тузли, Улица М. Јовановића 4/II.

ПРИЛОГ А: Основни подаци о електроенергетском систему Босне и Херцеговине

(коришћени подаци НОС-а БиХ, Електропреноса БиХ и електропривреда у БиХ)

Већи производни објекти

Хидроелектране	Снага агрегата (MW)	Укупна инсталисана снага (MW)
Требиње I	3×60	180
Требиње II	8	8
Дубровник (БиХ+Хр.)	2×108	216
Чапљина	2×210	420
Рама	2×80	160
Јабланица	6×30	180
Грабовица	2×57,5	115
Салаковац	3×70	210
Мостар	3×24	72
Мостарско блато	2×30	60
Пећ-Млини	2×15	30
Јајце I	2×30	60
Јајце II	3×10	30
Бочац	2×55	110
Вишеград	3×105	315

Термоелектране	Инсталисана снага (MW)	Расположива снага (MW)
ТУЗЛА	715	635
Г3	100	85
Г4	200	182
Г5	200	180
Г6	215	188
КАКАЊ	450	398
Г5	110	100
Г6	110	90
Г7	230	208
ГАЦКО	300	276
УГЉЕВИК	280	250

Основни подаци о преносном систему

Називни напон далековода	далеководи	
	Дужина (km)	
400 kV	864,73	
220 kV	1.524,80	
110 kV	3.888,63	
110 kV - кабловски вод	31,78	

Називни напон далековода	интерконекије	
	Број интерконекија	
400 kV	4	
220 kV	10	
110 kV	22	
Укупно	36	

Врста трафостанице	трафостанице	
	Број трафостаница	Инсталисана снага (MVA)
ТС 400/x kV	9	6.090,5
ТС 220/x kV	8	1.423,0
ТС 110/x kV	127	4.785,0

Преносни однос трансформатора	трансформатори	
	Број трансформатора	Инсталисана снага (MVA)
ТР 400/x kV	14	4.900
ТР 220/x kV	14	2.100
ТР 110/x kV	219	5.298

ПРИЛОГ Б: Основни електроенергетски показатељи Босне и Херцеговине

(GWh)

2011. година	ЕП БиХ	ЕРС	ЕП ХЗХБ	Комунално Брчко	БиХ
Производња у хидроелектранама	1.113,63	1.817,09	1.395,40		4.326,12
Производња у термоелектранама	6.138,01	3.449,76			9.587,77
Производња у малим и индустр. ел.	100,82	28,61	6,60		136,04
Производња	7.352,47	5.295,46	1.402,00		14.049,93
Дистрибутивна потрошња	4.284,17	3.556,16	1.363,04	271,71	9.475,08
Губици преноса					324,17
Велики купци	417,17	124,08	2.216,62*		2.757,87
Потрошња рудника и пумпање		14,23	21,22		35,45
Потрошња	4.701,34	3.694,47	3.600,88	271,71	12.592,57
*Укључујући и 876,00 GWh које је Алуминиј набавио као квалификовани купац					
2010. година	ЕП БиХ	ЕРС	ЕП ХЗХБ	Комунално Брчко	БиХ
Производња у хидроелектранама	2.094,61	3.246,91	2.604,67		7.946,20
Производња у термоелектранама	5.012,79	2.856,00			7.868,80
Производња у малим и индустр. ел.	182,77	62,11	8,54		253,41
Производња	7.290,17	6.165,02	2.613,21		16.068,40
Дистрибутивна потрошња	4.232,92	3.522,19	1.367,75	277,35	9.400,21
Губици преноса					337,95
Велики купци	371,43	110,26	2.030,80*		2.512,49
Потрошња рудника и пумпање		12,96	2,21		15,17
Потрошња	4.604,35	3.645,41	3.400,76	277,35	12.265,82
*Укључујући и 1068,48 GWh које су Алуминиј и БСИ набавили као квалификовани купци					
2009. година	ЕП БиХ	ЕРС	ЕП ХЗХБ	Комунално Брчко	БиХ
Производња у хидроелектранама	1.631,23	2.577,36	1.939,82		6.148,41
Производња у термоелектранама	5.233,60	2.993,02			8.226,63
Производња у малим и индустр. ел.	128,39	52,85	5,24		186,47
Производња	6.993,22	5.623,24	1.945,06		14.561,52
Дистрибутивна потрошња	4.132,46	3.403,46	1.349,97	272,22	9.158,11
Губици преноса					306,46
Велики купци	367,30	120,90	1.630,16*		2.118,37
Потрошња рудника и пумпање		14,34			14,34
Потрошња	4.499,76	3.538,70	2.980,13	272,22	11.597,28
*Укључујући и 876,00 GWh које је Алуминиј набавио као квалификовани купац					
2008. година	ЕП БиХ	ЕРС	ЕП ХЗХБ	Комунално Брчко	БиХ
Производња у хидроелектранама	1.478,17	1.931,38	1.355,20		4.764,75
Производња у термоелектранама	5.749,51	3.094,41			8.843,92
Производња у малим и индустр. ел.	112,60	58,70	4,30		175,60
Производња	7.340,29	5.084,49	1.359,50		13.784,28
Дистрибутивна потрошња	4.042,65	3.309,06	1.334,09	268,86	8.954,66
Губици преноса					326,50
Велики купци	658,42	148,23	2.091,17*		2.897,83
Потрошња рудника и пумпање		14,15			14,15
Потрошња	4.701,08	3.471,45	3.425,26	268,86	12.193,15
*Укључујући и 1223,04 GWh које је Алуминиј набавио као квалификовани купац					
2007. година	ЕП БиХ	ЕРС	ЕП ХЗХБ	Комунално Брчко	БиХ
Производња у хидроелектранама	1.120,10	1.780,31	1.124,09		4.024,50
Производња у термоелектранама	5.365,00	2.607,16			7.972,16
Производња у малим и индустр. ел.	107,51	66,94	4,01		178,46
Производња	6.592,61	4.454,41	1.128,10		12.175,12
Дистрибутивна потрошња	3.809,38	3.109,09	1.307,60	257,02	8.483,09
Губици преноса					312,00
Велики купци	549,36	156,77	2.045,37*		2.751,50
Потрошња рудника и пумпање		45,11	10,86		55,97
Потрошња	4.358,74	3.310,97	3.363,83	257,02	11.602,56
*Укључујући и 547,78 GWh које је Алуминиј набавио као квалификовани купац					

ПРИЛОГ Ц: Карта електроенергетског система Босне и Херцеговине
са оперативним подручјима Електропреноса БиХ и подручјима електропривреда
(децембар 2011. године)

